БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

9- ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 11 (2044).

16 ЯНВАРЬ СЕШАНБА 1962 ЙИЛ

БАҲОСИ 2 ТИЙИН

Бугун Тошкентда механизаторларнинг область кенгаши очилади.

Кенгаш қатнашчиларига қизғин салом!

КЎКЛАМГА ҚАНДАЙ ШАЙЛАНМОҚДАСИЗ?

Янги йилнинг биринчи ойи ўтиб бораётир. Кўклам нафаси тобора яқинлашиб келмоқда. Новда-ниҳолларнинг попук тақишига, экинзорларда уруғларнинг ниш уриб чиқишига узоқ вақт қолган эмас.

Кўкламга пухта тайёргарлик кўриш мўл ҳосил гаровидир. Ўтган йили кўкламни яхши тайёргарлик билан кутиб олган областимизнинг кўпчилик колхозлари ва совхозлари пахтадан ва бошқа экинлардан юқори ҳосил етиштирдилар, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Бу йил республикамиз, шу жумладан областимиз пахтакорларининг олдига пахтадан ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштириш вазифаси қўйилган. Қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчев иштирокида Тошкентда ўтказилган Ўрта Осиё республикалари, Озарбайжон ва Қозоғистон жанубий областлари қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгашида қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантириш масалалари, ҳар бир колхоз ва совхозда гектаридан камида 25 центнердан пахта ҳосили етиштириш вазифаси ўртага қўйилди. Кенгашда ер — халқ бойлиги, улкан хазина эканлиги таъкидланиб, унинг ҳосилдорлигини ошириш ва ундан катта хирмонлар кўтариш пахтакорларимизнинг муқаддас бурчи эканлиги уқтириб ўтилган эди. Бу муҳим кўрсатмаларга амал қилаётган пешқадам колхозлар ва совхозлар ҳозирданоқ белни маҳкам боғлаб кўкламга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Илғор районларнинг кўпчилик колхозлари ва совхозларида дала ишлари пухта ўйлаб тузилган план асосида олиб борилмоқда. Бригада, звено, бўлим ва участкалар бирма-бир кўздан кечирилиб, ҳар бир картанинг ҳосилдорлик ҳолати аниқланмоқда. Шўр ерларнинг шўрини ювиш, яхоб бериш, етарли миқдорда маҳаллий ўғит жамғариш ишлари кундан-кун қизитиляпти. Колхозчилар ва совхоз ишчилари дала ишларини бир кун ҳам бўшаштирмай, кўклам экиш кампаниясига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилган жойларда ариқ-зовурларни қазиш, яхоб бериш ишлари зўр уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Кенг майдонлар кўкламга тахт қилиниб, ҳосил уруғини гуркиратиш мавсумини кутиб ётипти.

Лекин кўкламги тайёргарлик ишларини ҳамма жойда ҳам яхши олиб борилаётир деб бўлмайди. Айрим районларда ариқ-зовурларни тозалаш, далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, шўр ювиш ва яхоб бериш юзасидан тузилган кундалик ва ҳафталик топшириқлар тўла-тўкис бажарилмаётир. Баъзи хўжаликларнинг далаларига келсангиз, у ерларда ғўзапоядан тозаланмаган ерларни, ҳалигача тўқай бўлиб ётган ариқ-зовурларни, шўри юзасига кўпчиб, оқариб ётган майдонларни кўриб, ранжиб қайтасиз. Бундай хўжаликларнинг раҳбарлари кўклам тараддудини назардан ўтказиб, кейинда қолаётган ишларни тез кунда жонлантириб юбориш ўрнига беғамлик кайфиятига берилиб кетганлар.

Техника деҳқонларимизнинг қудратли кучи, мўл-ҳосил етиштиришнинг асосий омилларидан биридир. Техникани кўкламга тахт қилиб қўйиш — шу куннинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Шикастланган бир винтнинг ўрни ҳам зарур бўлган вақтда билинади. Қишлоқ хўжалиги инвентарларининг ҳаммасини бирма-бир кўздан кечириб, уларнинг ҳаммасини ўз вақтида ремонт қилиб қўйиш зарур.

Техниканинг қадрига етмаганлар ўз қадрига етмаган деҳқон ҳисобланади. Айрим жойларда эътибордан четда қолган механизмлар нест-нобуд бўлиб кетиш хавфи остида турипти. Дала четларида экиш ва шудгор агрегатларининг занг босиб етишига йўл қўймайлик. Ҳар бир деталь, ҳар бир механизмни созлаб, ремонт қилиб мўл ҳосил етиштириш хизматига тайёрлаб қўяйлик.

Областимиз районларида кўклам дала ишларининг бориши ҳақидаги конкрет рақамлар билан танишсак, ҳозирги аҳвол талабга мутлақо жавоб бермаслиги очиқ-равшан бўлиб қолади. Областимиз бўйича шу кунгача қарийб 10 минг гектарга яқин ер шудгор қилинмаган. Шўр ювиш, яхоб бериш топшириқлари ҳам қониқарсиз аҳволдадир. Кўпчилик майдонлари шўрхоқ ерлардан иборат бўлган Янгиер ва Бекобод районлари шўр ювиш ишларини ҳаддан ташқари чўзиб юбормоқдалар. Бу районларда яхоб бериш топшириқлари ҳам ўз вақтида бажарилмаётир.

Маҳаллий ўғитнинг кўп миқдорда жамғарилиши мўл ҳосил хирмонининг кўтарилишини таъминлайди. Лекин областимизда маҳаллий ўғит тўплаш ишлари қониқарсиз аҳволдадир. Бўка, Ўрта Чирчиқ, Сирдарё районларида маҳаллий ўғит тўплашга мутлақо аҳамият берилмаётир. Бу районларда ҳозиргача маҳаллий ўғит тайёрлаш топшириғи 2—5 процент миқдорида бажарилган, холос.

Областда ҳайдов тракторларининг ремонти, шунингдек плуг ва сеялкаларни ремонт қилиш топшириқлари ҳам шу кунгача бажарилмаган. Техника ремонти айниқса Янгиер, Қуйи Чирчиқ, Бекобод, Оққўрғон, Сирдарё районларида орқага сурилаётир.

Юқорида келтирилган рақамлар областимизнинг бир қанча районларида кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик ишлари кўнгилдагидек эмаслигини кўрсатиб турибди. Аҳвол шу хилда давом этаберса, кейин бориб шошилиб қолишимиз турган гап.

Пахтадан мўл ҳосил етиштириш кўклам дала ишларини ўз вақтида ва сифатли олиб борилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Чигит экиш даврини бекаму кўст кутиб олиш учун ҳозирдан бошлаб тайёргарлик ишларини кучайтириб юбориш зарур.

Пахтакор ўртоқлар, бу йил областимиз она-Ватанга 500 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилган. Ана шу улуғ аҳдни ўз вақтида шараф билан бажариш учун ҳамма куч ва имкониятларни дала ишларига сафарбар этайлик, ариқ-зовурларни тозалаш, шўр ювиш, яхоб бериш, маҳаллий ўғит жамғариш ва техника ремонти ишларини тез суръатлар билан ўтказиб, баракали баҳоримизни пухта тайёргарлик билан кутиб олайлик!

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРАМИЗ!

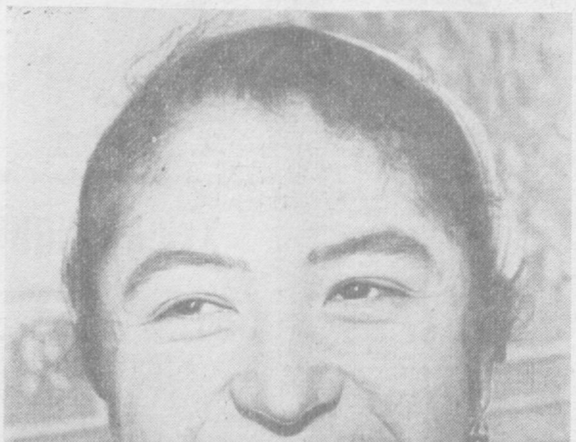

ШАРАФЛИ БУРЧИМ

Бундан 3—4 йил илгари пахта етиштиришнинг кўп соҳаларида қўл меҳнати ҳукм сурар эди. Энди эса чигит экишдан тортиб ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишлар қудратли техника ёрдамида бажарилаяпти, кам меҳнат сарфланиб етиштирилаётган ҳосилнинг сифати яхшиланмоқда, таннархи камаймоқда. Шунинг учун ҳам техниканинг қадрига етаётган механизаторлар тобора ўзларининг билимларини мустаҳкамлаб, техникадан унумли фойдаланаётирлар. Яқинда республикада хизмат кўрсатган механизатор В. Тюпко тажриба мактабини бир қанча ёш механизаторлар битириб чиқдилар. Улар бу ерда машҳур механизаторнинг илғор иш методлари билан мукаммал танишдилар.

Мен ҳурматли устозимдан кўп нарсаларни ўргандим. Ана шу ўрганганларимни амалда татбиқ этаман. Бу йилги мавсумда машинада пахта териш билан бирга карталардаги кўчатларга техника ёрдамида ишлов бераман. Бу эса менинг халқ ва она-Ватан олдидаги шарафли бурчимдир.

Сатира МИРХИКОЕВА,

Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

ИККИ РЕСПУБЛИКА МЕХАНИЗАТОРЛАРИ ТАЖРИБА АЛМАШМОҚДАЛАР

Ўзбекистоннинг пахта мўл ҳосили усталаридан бир группаси 13 январда Озарбайжондан қайтиб келди. Меҳмонлар тўрт кун мобайнида Кировобод районидаги «Закавказский низ» тажриба хўжалигида энг фойдали агротехника усулларини ва технология карталарини мезбонлар билан биргаликда ишлаб чиқдилар.

Кировобод районидаги хўжаликларда ташкил қилинган комплекс механизациялаш бригадалари аъзоларининг кенгашида Ўрта Осиё машина синаш станциясининг бригада бошлиғи В. А. Тюпко, «Малик» совхозининг бригада бошлиғи Жавод Кўчнев ва шу совхоз директори С. А. Бочкарев пахта етиштиришнинг ҳамма босқичларида пахтачиликни комплекс механизациялаш ҳақида суҳбатлар ўтказдилар.

Валентин Тюпко ва Жавод Кўчнев бу йил гектаридан 38—40 центнер мўл пахта ҳосили етиштирмоқ учун мусобақа боғлаш ҳақида озаржайжонлик дўстлари блан шартнома туздилар. (ЎзТАГ).

ҲОСИЛ МЎЛ БЎЛСИН ДЕБ

Баъзилар «қиш — бекорчилик» дейишади. Аслида ундай эмас. Ҳақиқий деҳқон қишда мўл ҳосилга пухта замин тайёрлайди. Оржоникидзе районидаги илғор хўжаликларнинг пахтакорлари ҳам ана шундай қилаётирлар.

«Ленинград» колхозининг аъзолари дала ишларини ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбордилар. Далаларга ҳозиргача 3 минг тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди.

Ўртоқ Н. Ғуломов бошлиқ комплекс механизациялашган бригада аъзолари, айниқса, ғайрат кўрсатишаяпти. М. Қорахўжаев, С. Ҳасанова ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳам иш чакки эмас. Бу бригадаларда ариқ-зовурларни тозалаш тугалланай деб қолди. Колхоз пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдилар.

С. МИРЗААЛИЕВ,
Т. РЎЗИМАТОВ.

НИЯТИМИЗ КАТТА

Турсуной Охунованинг ташаббусига қўшилиб, мен ҳам механик-ҳайдовчилик касбини ўргангандим. Ўтган йили колхозимиз далаларида фидокорона меҳнат қилиб машина билан 110 тонна пахта тердим. Агар машинага меҳр қўйсангиз, техник қаровини ўрнига келтирсангиз, далалар теримга яхши мосланган бўлса, сира қийналмас экансиз. Машина жоннинг роҳати экан.

КПССнинг XXII съезди қарорлари мени янги ғалабаларга руҳлантирди. Съезд қарорларини пухта ўрганар эканман теримни машиналаштириш ва пахта етиштиришни янада кўпайтириш ишига муносиб ҳисса қўшишга отландим. Колхоз правлениеси менга ишонч билдириб бу йил мени трактор-далачилик бригадасига бошлиқ қилиб тайинлади. Мен ва бригадамиз аъзолари бу юксак ишончни оқлаш учун кўклам экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўрмоқдамиз. Далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ишларини сифатли ўтказиб, экишга ҳамма нарсани тахт қилиб қўямиз.

Бригадага бошчилик қилиш билан бирга менинг ўзим бу йилги мавсумда 150 тонна пахта теришга аҳд қилдим. Сўзимнинг уддасидан чиқиш учун астойдил ҳаракат қиламан. Ерга чигит тушган кунлардан бошлабоқ машина теримига тайёргарлик кўрамиз. Ғўзани машина теримига мослаб парвариш қиламиз.

Бригадамиз аъзолари астойдил меҳнат қилиб ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил етиштириш учун курашадилар.

Турсуной РАЙИМОВА,

Чиноз районидаги «XXI партсъезд» колхози трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи.

18 МАРТ — СССР Олий Советига сайловлар куни

АГИТПУНКТДА

Ҳар куни Октябрь районидаги 291-агитпунктнинг биноси гавжум. Бу ер сайловчиларнинг кўнгил очар севимли жойларидан бири бўлиб қолди. Агитпункт кўркам қилиб безатилган. Унда турли хилдаги газета ва журналларнинг янги сонлари бор. Шахмат, шашкалар ўйнаш учун алоҳида хона қилинган. Бу ерда тез-тез партиямиз Программасининг айрим боблари юзасидан докладлар ташкил этилмоқда. Коммунистик ахлоқ ва бошқа темаларга бағишланиб савол-жавоб кечалари ўтиб турибди.

Агитпунктнинг агитаторлари сайловчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириб юборганлар. Ҳозир 50 дан ортиқ агитатор маҳаллалардаги аҳоли ўртасида КПСС XXII съездининг қарорларини кенг пропаганда қилмоқдалар. Агитаторлар мамлакатимиздаги сайловларнинг капиталистик мамлакатларнинг сайлов системасидан устунлигини қизиқарли рақамларда, жонли мисолларда кўрсатиб бераётирлар.

Н. Азимжонов, Н. Зиямов, Д. Холбоев, Ш. Зокирова каби агитаторларнинг суҳбатларидан ҳамма мамнун. Улар ҳар бир суҳбатни қизиқарли ва мазмунли ўтишига ҳаракат қилаётирлар.

Н. СОАТОВ.

Пойтахтнинг Киров районидаги 32-агитпункт коллективи СССР Олий Советига сайловлар куни олдидан оммавий-сиёсий ишларини қизитиб юборди. Суратда: агитпункт мудири ўртоқ А. Жонгиров (ўртада) агитаторлар билан сайловчиларнинг рўйхатини тузиш юзасидан семинар ўтказмоқда.

А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Тошкент шаҳар партия активининг йиғилиши

Тошкент шаҳар партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг секретари **И. Р. Арнаутов** «КПСС XXII съезди ва Тошкент шаҳар партия ташкилотларининг идеология ишларини янада яхшилаш соҳасидаги вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Доклад юзасидан қизғин музокаралар бошланди.

(Шаҳар партия активи йиғилиши ҳақидаги тўла ҳисобот газетамизнинг навбатдаги сонида босилади).

Колхоз ва совхоз партия ташкилотлари секретарларининг семинари

Қишлоқ коммунистларининг КПСС XXII съезди қарорларини бажариш соҳасидаги илғор иш тажрибаларини ўрганишга бағишланган беш кунлик семинарда Ўзбекистоннинг пойтахт областидаги колхоз ва совхоз партия ташкилотларининг секретарларидан 180 киши қатнашди.

Область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози партия ташкилотининг секретари С. Ким, Чиноз районидаги Киров номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова ва бошқа ўртоқлар семинар қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзладилар.

Семинар машғулотларидан бири Суғориладиган деҳқончиликни механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институтида ўтказилиб, бу ерда партия ходимлари янги техника билан, пахтакор хўжаликларда экин майдонларини рационал жойлаштириш принциплари билан танишдилар. Семинар тингловчилари «Политотдел» колхозида маккажўхоридан мўл ҳосил олиш ва чорвачиликни механизациялаш тажрибасини ўргандилар. Чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг экспериментал базаси ва Ўрта Осиё машина синаш станциясида ҳам амалий машғулотлар ўтказилди. (ЎзТАГ).

СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайловлар ўтказувчи Ўзбекистон ССР Сайлов комиссияси составига номзодлар кўрсатилмоқда

Республикада СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайловлар ўтказувчи Ўзбекистон ССР Сайлов комиссияси составига номзодлар кўрсатиш давом этмоқда.

Андижон область партия комитети бюросининг кенгайтирилган мажлисида Андижон область партия комитетининг биринчи секретари **З. Ашуровни** область коммунистик ташкилотидан Сайлов комиссияси составига тавсия этиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Самарқанд медицина институтининг коллективи институт ўқитувчиси **З. Бекназаровани** Сайлов комиссиясига ўз вакили қилиб тавсия этишга қарор қилди. (ЎзТАГ).

Меҳнаткашлар коллективларининг қарори билан

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига мувофиқ, Панжикент, Шафрикон, Пахтаобод, Қорақўшчи ва Жиззах шаҳар сайлов округларида чиқиб кетган ва чақириб олинган депутатлар ўрнига 28 январда республика Олий Советига қўшимча равишда сайлов ўтказиш тайинланган.

Округ сайлов комиссиялари Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига овозга қўйиш учун меҳнаткашларнинг коллективлари кўрсатган қуйидаги кандидатларни: Панжикент сайлов округида — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ўртоқ Назар Маткаримович Матчоновни; Шафрикон сайлов округида — Бухоро область партия комитетининг иккинчи секретари ўртоқ Николай Иванович Белоусовни; Пахтаобод сайлов округида — Андижон область Москва районидаги «Коммунизм» колхози трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи ўртоқ Каримжон Рўзиевни; Қорақўшчи сайлов округида — Марғилон район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Давлат Султоновни; Жиззах шаҳар сайлов округида — «Главголодностепстрой» тресги Жиззах силикальцит комбинатининг оператори ўртоқ Мелибой Тошпўлатовни рўйхатга олдилар. (ЎзТАГ).

СЪЕЗД МАТЕРИАЛЛАРИНИ ЧУҚУР ЎРГАНАЙЛИК

«Чирчиксельмаш» заводининг коллективи ўртасида КПСС XXII съезди материалларини ўрганиш бирмунча тузук ташкил этилган. Корхонанинг кўпгина цехларида партиямиз Программасини ўрганиш юзасидан ташкил этилган тўгараклар мунтазам равишда ишлаб турибди. Партия ташкилоти пропагандистлар составини сиёсий тайёргарлиги етарли бўлган ва ишлаб чиқаришда бошқаларга намуна кўрсатиб ишлаётган илғор кишилар ҳисобига мустаҳкамлади. Бир қатор сменаларда мастерларнинг ўзлари сиёсий ўқиш тўгаракларига шахсан раҳбарлик қилмоқдалар.

Корхонанинг 6-темирчилик-пресс цехидаги сменаларда КПСС XXII съезди материалларини ўрганиш юзасидан тўгараклар ташкил этилган. Уларда машғулотлар ўз вақтида мунтазам ўтиб турибди. Коммунист мастер ўртоқ Хабибуллин ўзи бошлиқ бўлган смена ишчиларининг партиямиз Программасини пухта ўрганишига бошчилик қилаётир. Ҳар ҳафтанинг маълум кунида машғулот ўтказилади. Машғулотларга ишчиларнинг ҳаммаси актив иштирок этмоқдалар. Улар темалар бўйича сўзга чиқадилар, партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга қандай ҳисса қўшиш ҳақида ўз фикрларини айтадилар, қилинган ишларга якун ясаб, галдаги вазифаларни аниқлаб оладилар.

Сиёсий ўқиш смена аъзоларининг ишлаб чиқаришда янгидан-янги муваффақиятларга эришишда ёрдам бераётир.

Ишчилар ўртасида интизом мустаҳкамланди, меҳнат унумдорлиги анча ошди, қишлоқ хўжалик машиналари учун ишчи органлари тайёрлаш аввалгига қараганда қарийб бир ярим баравар кўпайди.

— Ишчиларимиз, — дейди ўртоқ Хабибуллин, — съезд қарорларини тўла-тўкис амалга ошириш учун курашаётирлар. Завод коллективининг умумий меҳнатига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётирлар.

Оммавий-сиёсий ишларнинг ҳаммаси турмушга, корхона олдида турган вазифаларга боғланган ҳолда олиб борилаётир. Шунинг учун ҳам коллектив ўртасида съезд материалларига бўлган қизиқиш катта.

Тўғри, авваллари Меликсаитов, Галиев ўртоқлар бошлиқ бўлган сменаларда иш унчалик мақтарли эмас эди. Айниқса маҳсулот ишлаб чиқаришда кўпгина камчиликларга йўл қўйиларди. Ишни ўз вақтида бошламаслик одат тусига кирган эди. Бу сменаларнинг ишчилари ўртасида съезд материаллари ўрганилабошлагач улар йўл қўйган камчиликларини тузатиш чорасини кўрабошладилар. Эндиликда меҳнат интизомини бузувчилар деярлик қолмади. Кўпгина ишчилар аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар, фойдаланилмаётган резервларни ишга солишда ташаббус кўрсатмоқдалар.

Лекин ҳамма цех ва сменаларда ҳам иш яхши бораётир, деб бўлмайди. Айрим смена мастерларининг айби билан ишчилар ўртасида съезд материалларини ўрганиш яхши йўлга қўйилмаган. Бу эса ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини оширишга салбий таъсир кўрсатмоқда. Буни иситиш бўлимининг иши мисолида ҳам кўриш мумкин. Бу ердаги ишчилар ўртасида оммавий-тушунтириш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ишга кечикиб келиш ва ишдан эрта қайтиш фактлари тез-тез учраб турибди. Бунга асосий сабаб шуки, бош мастер ўртоқ Минаков ишчилар билан яқиндан алоқа қилмайди. У, ўзининг сиёсий билими даражасини ошириш устида қунт билан ишламайди. Ҳатто у партиямиз Программасини ўқиб ўрганишга ҳалигача «вақт тополмаган» эмиш!

Ўртоқ Кечунеев мастер бўлган сменада ҳам худди шундай аҳволни кўрамиз. Ҳар куни 4-5 киши сабабсиз ишга кечикиб келади. Айрим ишчилар бир неча кун сабабсиз прогул қиладилар.

Буларнинг ҳаммаси завод партия ташкилотининг ишчилар ўртасида тарбиявий-сиёсий ишларни кучайтиришга етарли эътибор бермаётганлигини кўрсатади. Завод партия комитети бутун эътиборини коллектив ўртасида партиямиз съезди материалларини пухта ўрганишни ташкил этиш ва уларнинг куч-ғайратларини галдаги хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилишга қаратиши керак.

П. АБЛОМОНОВ,
завод мастери.

Ишчан колхозчилар — бригадирликка

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози бошланғич партия ташкилоти ўз йиғилишларида колхоз кадрларининг фаолиятига оид масалаларни тез-тез муҳокама қилиб туради. Ишда ўзини кўрсатиб, ташкилотчилиги билан катта обрў қозонган кўпгина оддий колхозчилар раҳбарлик ўринларига кўтарилмоқда.

Коммунист Саодат Турдиалиева ҳам ана шундай колхозчилардан биридир. У, пахта етиштиришни кўпайтиришга муносиб ҳисса қўшаётир. Ўртоқ Турдиалиева ўтган йили 15 минг килограмм «оқ олтин» терди, колхозчилар ўртасида социалистик мусобақани ташкил этишда жонбозлик кўрсатди, партия топшириқларини сидқидиллик билан бажариб келди.

Бошланғич партия ташкилоти Турдиалиевани бригадирлик вазифасига тавсия қилди. Колхоз правлениеси бу таклифни қувватлади. Ҳозир ўртоқ Турдиалиева ўзи бошлиқ бўлган бригадада дала ишларини ҳар тарафлама кучайтириб юборди. Қисқа вақт ичида бригададаги экин майдонларининг ҳаммаси шудгордан чиқарилди. Далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш уюшқоқлик билан олиб борилаяпти.

М. ҒОЗИЕВ.

Коммунистлар ишда ҳам, ўқишда ҳам авангард

Тошкентдаги Ленин номли радиолампа заводи партия ташкилотининг сафи илғорлар ҳисобига ўсмоқда. Кейинги вақтда бу ерда ишда ўзини кўрсатган, хулқ-атвори, камтарлиги билан коллектив ўртасида катта обрў орттирган ишчилардан 10 га яқин киши КПСС аъзолигига қабул қилинди.

Шулардан бири Валентина Малигинадир. У, партия аъзолигига кандидатлик муддатини яхши ўтади, партия топшириқларини сидқидиллик билан бажарди, меҳнатда янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритди, назарий ва сиёсий билимини ошириш йўлида қунт билан ишлади. Ўртоқ Малигина кечки ёшлар мактабини муваффақиятли тугатиб, педагогика институтининг кечки бўлимида ўқишни давом эттирмоқда.

Мария Бабич, Юлия Фомина ўртоқлар ҳам коммунистларга хос ишлаб, ўқишда ва ишда олдингилар сафида бормоқдалар. Улар ҳам кундузги сменаларда ишлаб, олий ўқув юртларининг кечки бўлимларида таълим олаётирлар.

Д. КОЗЛОВ.

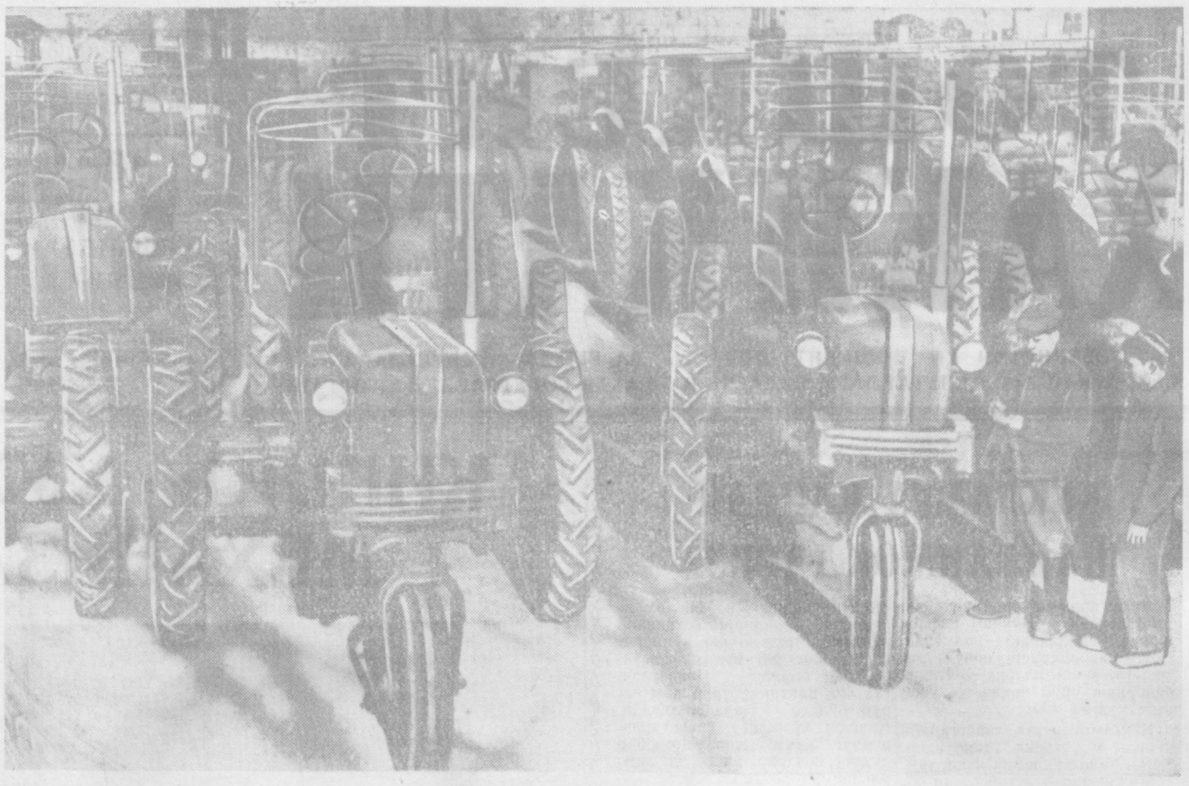

Ўзбекистон трактор-йиғув заводи коллективи пахтакор республикаларга кўплаб тракторлар етказиб бермоқда. Суратда: Ўрта Осиёда янги ўзлаштирилаётган қўриқ ерларга жўнатиш учун тайёрлаб қўйилган тракторлар.

М. Нуриддинов фотоси.

Корхона машъаллари

Тошкент область ижроия комитетининг саноат бошқармасига қарашли металл-фурнитура заводининг меҳнатсевар коллективи етти йилликнинг тўртинчи йили дастлабки кунларидан бошлаб кўтаринки руҳ билан меҳнат қилишмоқда.

Корхона цехлари ўртасида ўзаро мусобақанинг авж олдирилиши мавжуд асбоб-ускуналар ва иш вақтидан унумли фойдаланиш имконини бераётир. Айниқса, биринчи металл ва мебель цехларининг ишчилари яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу цехларда ҳар куни пландагидан ташқари турли хил буюмлар ишлаб чиқарилмоқда. Корхонанинг машъаллари бўлиб қолган ишчиларнинг кўпчилиги ҳам ана шу цехларда меҳнат қилишмоқда. Қ. Ҳақназаров, С. Яндрёжкин, Г. Величко, Х. Жўраева, Т. Каримов ўртоқлар смена топшириқларини 1,5 баравар ва ундан ҳам ошириб адо этиб, барчага ўрнак бўлишяпти.

Т. НАЖМИЙ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ХЎЖАЛИКНИНГ ҲАММА СОҲАСИ ЮКСАЛМОҚДА

«XXI партсъезд» колхози илгари Чиноз районидаги қолоқ хўжаликлардан бири бўлиб келарди. Пахта плани бажарилмас, чорвачиликдан олинаётган маҳсулотга кўнгил тўлмасди. 1960 йилнинг охирларида бу колхозга коммунист агроном ўртоқ Маҳмуд Пўлатов раис қилиб сайланди. Янги раис коммунистга хос куч-ғайрат билан ишга киришди, ер тўймай, эл тўймаслигини колхозчиларга тушунтирди. Ўтган йилнинг кузида ҳамма ер шудгорлаб, озиқлантириб қўйилди. Колхоз аъзолари эрта баҳорданоқ: «бу йил пахтадан мўл ҳосил олиб, ўтган йилги доғни ювиб ташлаймиз» деган қатъий ишонч, билан енг шимариб меҳнат қила бошладилар. Ҳар туп ғўза қунт ва меҳр билан парвариш қилинди, оби-тобида озиқлантирилди, суғорилди. Кузга келиб колхозчиларнинг тўккан пешона тери, сарфлаган билак кучи эвазига колхоз далалари «оқ олтин»га тўлиб, улкан-улкан хирмонлар қад кўтарди.

Улуғвор етти йилликнинг учинчи йилида 1680 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27,5 центнердан ҳосил кўтарилиб, йиллик планни 105 процент бажарган колхоз пахтакорларининг юзлари ёруғ бўлди.

— Меҳнат ва меҳримизни аямасак она-еримиз ҳам тобора саҳийлигини ошира бориши турган гап, — дейди колхоз раиси ўртоқ Пўлатов. — Бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 30 центнерданга етказишни ният қилиб турибмиз. КПСС XXII съездида қабул қилинган партиямиз Программаси колхозчиларимизни янги марра, янги ютуқлар сари бошлаб бораяпти.

Сўзи билан иши бир бўлган «XXI партсъезд»ликлар бу йилги мўл ҳосил учун ҳозирданоқ мустаҳкам замин яратмоқдалар. Колхоз шудгорлашни тугаллади. Далаларга маҳаллий ўғит чиқариш ишлари ҳам қизғин тус олган.

Колхоз чорвадорлари ҳам 1961 йилни катта ютуқлар билан якунладилар. Сут-товар, қўйчилик, чўчқачилик, паррандачилик, йилқичилик фермалари ходимларининг қайси бири билан суҳбатлашманг «планимизни ортиғи билан бажардик» деган жавобни оласиз. Худди шундай. Масалан, 1958 йили колхозда 110 чўчқа боқилиб, давлатга 7 тоннагина гўшт сотилган бўлса, 1961 йили чўчқалар сони бир минг бошдан ошиб кетди. Улардан 445 боши бўрдоқига боқилиб, чўчқа гўштининг ўзидан давлатга 65 тонна сотилди. Чўчқа боласи олиш плани ҳам ортиғи билан бажарилди. Планда белгиланган 534 ўрнига 700 бошдан ортиқ чўчқа боласи олинди.

Донгдор чўчқабоқар Жўра Султонов чақириғига «лаббай» деб жавоб берган комсомол аъзоси Тўхтасин Нурматов ўтган йили чўчқачилик фермасига ўтиб ишлай бошлади. У, ўз касбдошлари Степан Емельянов ва Мария Есаулар билан бирликда ҳар бир чўчқани қунт билан боқди. Вақтида озиқлантириб, вақтида яйратиб боқилган чўчқаларнинг гўштига-гўшт, ёғига-ёғ қўшила борди. Шунинг учун ҳам давлатга сотилган ҳар бир бўрдоқи чўчқа 100 килограммдан ортиқ келди.

— Севган касбнинг гашти ўзгача бўлади, ишлаган сарингг ишлагинг келади, — дейди ўртоқ Нурматов. — Боққан молларинг семириб, обдон етишса, гўшти-ёғини еган киши мазза қилса, ана шунинг ўзи ҳузур.

Тўхтасин бу йилга деб тузган режасида ҳар бир чўчқани камида 110 килограммдан кам келмайдиган даражага етказишни мақсад қилиб қўйган.

Колхозда қўйчилик ҳам йилдан-йилга ривожлантирилмоқда. Колхоз яйловларида 7000 дан ортиқ қўй-қўзи боқилаяпти. Ўтган йилнинг ўзида 3100 совлиқнинг ҳар юзтасидан 103 бошдан қўзи олинди.

Колхозда етти хазинанинг бири-паррандачиликни ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. 7500 дан ортиқ товуқ, ўрдак, ғоз колхоз бойлигига-бойлик қўшаяпти. Давлатга тухум сотиш плани 133 процент адо этилди. Товуқбоқар П. Мавлюдов колхоз паррандасининг бирини ўн, ўнини минг қилиш учун баракали меҳнат қилаётир.

Ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятини шараф билан бажариб қўйган илғор сут соғувчилар ҳам колхозда оз эмас. Комсомол аъзоси Муҳаббат Йўлдошева ҳозиргача ўзига бириктирилган 16 сигирдан 35 тоннага яқин сут соғиб олди. Коммунистчасига ишлаш ва яшашга аҳд қилган бу меҳнатсевар қиз ишдан кейин кечки мактабнинг 10-синфида ўқиб, ўз билимини ҳам оширмоқда. Муҳаббатнинг дугонаси Умриой Ўразалиева ҳам ўзига бириктилган ҳар бир сигирдан 1570 литрдан сут соғиб олди.

Хуллас, «XXI партсъезд»лик азамат колхозчилар пахтачиликни ҳам, чорвачиликни ҳам тобора ривожлантира бориб, коммунизм қурувчи халқимиз учун кийим ва озиқ-овқатни мўл-кўл етказиб беришда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар, хўжаликни комплекс ривожлантирмоқдалар.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз бўлими мудири.

ПЕДАГОГ МАСЛАҲАТИ

БОЛА ТАРБИЯСИГА ДОИР МУЛОҲАЗАЛАР

Партиямизнинг XXII съезди қабул қилган Программада «Коммунизмга ўтиш даврида маънавий бойликни, ахлоқий софликни ва жисмоний камолатни ўзида гармоник ҳолда мужассамлаштирган янги инсонни тарбиялаш имкониятлари ўсиб боради» дейилган. Янги инсонни тарбиялашда эса совет жамоатчилиги ва оиланинг роли каттадир. Бизда бола тарбияси масаласида оиланинг имкониятлари борган сари ўсиб бораётир.

Совет оиласи янги ижтимоий-иқтисодий муносабатлар асосига қурилган янги типдаги оиладир. Она болани туғиб ўстирувчи киши бўлса ҳам, лекин у илгари бола тарбиясини аниқлашда бутунлай эътиборга олинмайдиган шахс ҳисобланган. Ҳозир эса бизда она бола тарбиясини аниқлашда оналик шаъни-шарафига лойиқ юксак мавқени эгаллайди. Аёлларнинг маданияти юксалгани сари улар бола тарбиясини яхши биладиган ва бу ишга самарали ҳисса қўшадиган бўлиб қолмоқдалар.

Бизнинг замонамизда бола тарбияси ота-онанинг шахсий иши бўлмай, уларнинг ижтимоий функциясидир, давлат ва халқ олдидаги масъулиятли бурчидир. Бизда бола тарбияси жамият билан оила ўртасидаги ҳаммаслаклик ва ҳамкорликка асосланади. Шу маънода ота-оналар бола тарбияси ишониб топширилган жамоат вакили ҳисобланадилар. Яъни улар бизнинг келажак гражданларимизни тарбиялашда жамоат олдида масъулдирлар. Бу масъулиятли ишни топширган жамоатчилигимиз ота-оналарга бола тарбиясида ваколат ва имтиёз ҳам берган.

Бола тарбиясида оиланинг барча моддий ва маданий имкониятларидан тўғри фойдаланиш лозим. Бу янги жамият кишисини тарбиялашда ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Бола тарбиясига таъсир этадиган фактлар жуда кўп. Шулардан бири ота-она обрўсидир. Обрў ота-оналарга болага тўғри тарбия бериш учун керак. Ота-онанинг бола олдида обрўси бўлса бола уларнинг сўзига киради, айтганларини қилади. Лекин бундан обрў ота-оналарга болага фақат айтганларини қилдириш учун керак экан, деган нотўғри хулоса чиқариш ярамайди. Тўғри, болани сўзга қулоқ соладиган қилишнинг ўзи катта гап. Аммо, ота-онанинг айтганини қилишга эришишнинг ўзи муддао эмас. Бу баъзи ҳолларда тарбияни бузиб қўйиши ҳам мумкин. Одатда нима десанг хўп деб, айтганни ижро этувчилар баъзан иродаси заиф кишилар бўлиб етишадилар.

Шундай қилиб, ота-она обрўси болага айтганини қилдиришдагина намоён бўлмаслиги керак. Оилада ҳақиқий обрўга эга бўлган ота-оналарнинг райини бола уларнинг буйруғидан эмас, балки фаҳми-фаросати билан сезиб бажаради. Бундай оилада боланинг ҳатти-ҳаракати ва феъли-атворини белгилайдиган нарса ота-онани хурсанд қилиш, кўнглини олиш, ранжишларининг олдини олиш бўлиб қолади. Қисқаси, бола олдида ота-онанинг обрўлик бўлиши болага мақсадга мувофиқ тарбия беришнинг муҳим шартларидан биридир. Шуни эсда тутиш кераки, ота-она обрўсининг ўзи мақсад эмас.

Хўш, обрўнинг ўзи нима, уни қандай тушуниш керак ва ота-она обрўни қандай қилиб орттиради? Новатор педагог А. С. Макаренко ота-оналар обрўсини турларга ажратиб, уларнинг асосларини кўрсатиб берган. Совет оиласида деб уқтиради у, ота-она обрўсининг чинакам асосини уларнинг ҳаёти ва иши, гражданлик сиймоси ва хулқ-атворлари ташкил этади.

Чиндан ҳам бирон шахснинг қандай инсон эканлигини кўрсатадиган нарса унинг ҳаёти, қилган ишлари ва хулқ-атворидир. Биз шуларга қараб кишиларга баҳо берамиз, қадри-қимматини белгилаймиз. Шунга мувофиқ биз у кишини ҳурмат қиламиз, ёки бунинг акси бўлади.

Шундай қилиб, кишиларнинг бирон шахсга бўлган муносабатларида у шахснинг одамлар назаридаги обрўси кўринади. Демак, обрўга эга бўлиш учун ҳалол ҳаёт кечира билиш, виждонан меҳнат қилиш, ахлоқий покликка эга бўлиш шарт. Мамлакатимизда коммунизм қуришдек улуғ мақсадга интилган, бутун куч-қувватини, ҳаётини шу мақсадга эришишга бағишлаган ҳар бир совет кишиси ўзида ана шу хислатларни тарбиялай билиши керак.

Болалар жуда ёшликданоқ ота-оналарининг ким эканлигини, уларнинг жамиятда тутган мавқеини билиб оладилар. Мақтаниш тариқасида эмас, билдиришни назарда тутиб ота-оналар бу ишда болаларга ёрдам беришлари ҳам мумкин. Бунда қаерда, ким бўлиб ишлаш, қандай вазифаларни бажариш тўғрисида батафсил гапириб ўтириш шарт эмас. Ишлайдиган корхонангиз тўғрисида, унинг коллективи шу коллективнинг иши, ҳаёти, унинг олдида турган вазифалар тўғрисида болаларга сўзлаб берилса кифоя. Болада ўз ота-онасининг шу коллектив аъзоси деб қараш, коллектив ғалабаси учун фахрланиш ҳиссини уйғотиш лозим.

Бола, албатта, ўз ота-онасини отам ёки онам деб севади, ҳурмат қилади. Лекин отам-онам деган тушунчанинг ёнига менинг отам — заводдаги илғор коммунистик меҳнат коллективининг аъзоси ёки колхознинг юқори ҳосилли бригадасида ишлайди, онам — мактаб ўқитувчиси ёки колхоз механизатори деган сўзлар қўшилса, болада ота-она билан фахрланиш туйғуси янада ортади. Бундай ота-оналарни болалар одатда ҳурматлайдилар. Шундай қилиб, жамият ўртасидаги обрў, меҳнатда эришилган ғалаба, ахлоқий юксаклик инсоннинг энг яхши фазилатлари бўлиши билан бирга, бола тарбияси учун ҳам зарур шартдир.

Ота-она обрўси бола тарбиясида катта аҳамиятга эга бўлса ҳам, лекин бола тарбиясида ёлғиз обрўнинг ўзи билан иш битмайди. Болага билмаганини билдириш, қўлидан келмаган ишни ўргатиш, йўл-йўриқ кўрсатиш ҳам керак. Бунинг учун эса ота-оналар ўз болаларини яхши билишлари, уларнинг юриш-туришидан хабардор бўлишлари, фикр ва туйғуларини ўрганишлари шарт. Бунинг учун болаларнинг пайига тушиш, орқасидан таъқиб этиб юриш керак эмас. Уни боланинг ўзидан сўраш йўли билан билиш яхши бўлади. Бола ҳаётини, унинг кўрган-кечирганларини ўзидан сўраб билишдан кўра, ҳар бир нарсани боланинг ўзи келиб ота-онасига айтишини ўргатиш яхшироқ бўлади.

Қисқаси, сизнинг бола билан боғлиқ бўлган ҳар бир нарсани билмоқчи бўлганингизга ва кўп нарсаларни билишингизга боланинг ўзи ишонч ҳосил қилсин. Болани билиш орзунгиз табиий, сизнинг ота-оналикдан келиб чиққан бурчингиз эканлигини бола аниқ сезсин. Болани билишдан муддао, унга ёрдам қилиш, кейинроқ маслаҳат беришдир.

Лекин ҳамиша ўргатиш, билдириш, маслаҳат бериш билан иш битмайди. Баъзан талаб этиш, тўғридан-тўғри буюриш ҳам керак бўлади. Шундай ҳолларда болани бир марта буюрилган ишни айтилганидек қилиб сўзсиз бажаришга ўргатиш зарур. Бундай вақтда ортиқча гап, уришиш, бақириш тўғри келмаганидек, мулойимлик ҳам ярамайди.

Болага иш буюрганда қатъий талаб тариқасида вазминлик билан гапириш кифоя қилади. Лекин ота-оналарда бундай ҳолларда қатъият бўлмаса, энг асосийси, болаларнинг айтилган ишни бажо келтиришларига ишонч бўлмаса боладан қилинган талаб, буюрилган иш ўзининг тарбиявий қимматини йўқотиб қўяди. Шуни эсда тутиш кераки, бундан ҳамиша система тариқасида фойдаланиб бўлмайди. Буюрилган ишни бола ўз майлидек ҳар қандай қийинчилик ва тўсиқларга қарамай бажаришга киришса бундай буйруқ, талаб бола эркини, иродасини чўктирмайди, аксинча ўстиради, ривожлантиради.

Баъзан болаларга ёрдам қўлини чўзабилиш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Аммо бунда бола ўз иши, фикри учун ўзи масъул эканлигини сезсин. Биз унга фақат ёрдам берамиз. Унинг учун ҳеч бир ишни қилмаслигимиз керак. Ҳар ким ўз вазифасини ўзи бажариши кераклигини бола яхши билиши, шунга ўрганиши лозим. Бола уддасидан чиқа олмай турган ишига шундай ёрдам бериш кераки, келгуси сафар шу ишни ўзи қиладиган бўлсин.

Фарзанд катта бўлгани сари ота-оналарнинг болага нисбатан муносабатлари маслаҳатгўйликка айланиб боради. Лекин биз бетараф, қуруқ маслаҳатгўйгина эмас, балки бола тарбияси учун масъул кишилар эканлигимизни унутмаслигимиз керак. Буни болаларимиз сезиши, билиши керак. Болаларимиз катта бўлиб қолганда ҳам ҳали кўп нарсани билмайди, тушунмайди. Ёш бўлганликлари учун уларнинг баъзи нарсаларга ақли етмаслигини, фарқига бормасликларини болани ерга уриш, камситиш йўли билан эмас, балки катта бўлганимиз учун билдириш, тушунтириш вазифамиз эканлигини кўрсатиб, маслаҳат беришимиз керак. Болани ҳеч нарса билмайдиганга чиқариб қўйиш ўзини ҳамма нарсани биладиган қилиб гердайиш, айниқса зиёндир.

Бундай ота-оналарнинг сўзига болалар қулоқ ҳам солмайдилар, қулоқ солсалар ҳам ўз билганларини қилаверадилар.

Тарбиядан муддао боланинг ақл-идрокини, хулқ-атворини ўстириш, камолатга етказишдир. Шунинг учун бизнинг тарбияларимиз натижасида бола ўсиб, катта бўлиш йўлида биринчи мустақилликка эришар экан, уни табриклаш керак. Борган сари уни шу мустақилликка, ташаббускорликка ўргатабориш лозим. Бу хислатларнинг авжланиб гуллашига ҳеч нарса тўсиқ бўлмаслиги, бўғилмаслиги шарт. Қисқаси, ота-она обрўси бола обрўсини инкор этмаслиги, унга йўл очиши керак.

Ота-она обрўси бола эркини, унинг мустақиллигини, ташаббускорлигини, айниқса, масъулият ҳиссини тан олмасликка йўналтирилган бўлмай, балки шу ажойиб хислатларни ривожлантиришга йўналтирилган бўлиши керак. Унинг ҳам ўзимиздек ҳурматли, обрўли киши бўлиб ўсишига, жамиятимиз фахрланишига лойиқ киши бўлиб етишишига эришайлик. Шундагина биз ота-оналик обрўмиздан ўзимизнинг ижтимоий бурчимиз бўлган коммунизм қурувчилар авлодини етиштиришда тўғри фойдаланган бўламиз.

Ю. ТОҲИРИЙ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети педагогика кафедрасининг мудири, доцент.

ТЕХНИКА ТУФАЙЛИ

Тўлаган ота билан суҳбатлашиб қолсангиз, у техникадан ғоят миннатдор эканлигини айтади. Мана нималар дейди у: яқиндагина чигит экишдан тортиб етиштирилган ҳосилни йиғиб олишгача бўлган ишлар қўл кучи билан бажарилар эди. Энди эса ҳамма иш қудратли техника ёрдамида бажарилмоқда. Биз ўтган йили 105 гектар майдонга чигит экдик. Барча майдонга белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкада чигит экканлигимиз анча қулайликлар яратди. Бу сеялкадан фойдаланганлигимиз натижасида пахтакорларимиз кўчатларни ягана қилишдан қутилдилар. Иккинчидан, 11 тонна уруғлик чигитни тежаб қолиб, 817 сўм фойда қилдик. Бригадамизнинг З. Тўйчиев, А. Рихсиев каби моҳир механизаторлари ёз бўйи ўз агрегатлари билан ғўза қатор ораларига икки томонлама ишлов бердилар.

Ҳа, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг Тўлаган Тўйчиев бошчилик қилаётган бригадаси пахтакорлари ҳозирги замон техникасидан унумли фойдаланиб, йил сайин ҳосилдорликни ошириб, таннархини эса камайтирмоқдалар. Бу бригадада етиштирилган ҳосилнинг 50 процентдан кўпроғи машиналар ёрдамида териб олинди. Йиғиб-териб олинган «оқ олтин»нинг 90 процентга яқини тайёрлов пунктларига қоп-қаиорсиз элтиб берилди. Ана шулар натижасида 1960 йилдагидан уч баравар арзон пахта етиштирилди. Бир центнер пахта учун 15 киши соати сарфланди.

Бригада пахтакорлари етти йилликнинг тўртинчи йилида умумий экин майдонларини марзалар, ариқларнинг лаби, уватлар ҳисобига 120 гектарга етказмоқчилар. Шу кунларда далаларда меҳнат авжида.

Колхоз пахтакорлари ўтган йили 1350 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил кўтаришга эришдилар. Улар бу кўрсаткич билан чегараланиб қолмай, ҳосилдорликни янада ошириш учун мустаҳкам замин яратаётирлар.

Деҳқонлар далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаришга ҳам катта эътибор бермоқдалар. Улар ернинг «кучига» қараб ҳар гектар ерга 8—12 тоннадан маҳаллий ўғит беришни планлаштирганлар. От-арава, машиналар далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаришга тўла жалб этилган. Колхоз пахтакорларининг диққат-эътибори ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил кўтариш учун пухта замин тайёрлашга қаратилган.

О. ҚОЗОҚБОЕВ.

ЗАҲАРЛИ ХИМИКАТЛАР ЧИГИТ БИЛАН ҚЎШИБ ЭКИЛАДИ

Донадор суперфосфатга аралаштирилган заҳарни механизмлар тупроққа чигит билан аралаштириб экади. Ғўзалар мутлақо соғлом ривожланиб, мўл ҳосил беради. Айни вақтда улар кана, шира, трипс ва шу каби хатарли зараркунандалардан холи бўлади...

Ўсимликларни муҳофаза қилиш республика институтининг Ф. М Успенский бошлиқ энтомология лабораторияси ходимлари зараркунандаларга қарши курашнинг ана шундай методини ишлаб чиқдилар. Олимларнинг Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозда икки йил мобайнида олиб борган тажрибалари — янги усул ғўзаларни осиб ишлатиладиган машиналар ва авиация ёрдамида одатдагича пуркаб дорилашга нисбатан тўртта афзалликка эга эканлигини кўрсатди. Одамлар ва молларнинг заҳарланиш хавфи тугатилади. Меҳнат сарфи ва химикатларнинг нобудгарчилиги 80—90 процент камаяди. Химикатларнинг зараркунандаларга узоқ вақт мобайнида таъсир кўрсатиши орқасида уларнинг самараси ошади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг тавсиясига биноан, янги дориворларни экиш вақтида солиш йўли билан ишлаб чиқаришда синаб кўриш бу йил биринчи марта катта майдонларда амалга оширилади. Бу тадбир ва тут дарахтларини махсус доривор билан ишлаш ғўзаларни ҳамда бедапояларни зараркунандалардан пуркаш усулини қўлланмай батамом муҳофаза этиш имконини беради. (ЎзТАГ).

УРУҒ ТЕКИС УНИБ ЧИҚДИ

Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхозининг аъзолари ўтган йили шаҳар аҳолисини мўл-кўл сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида анча иш қилдилар. Улар давлатга пландаги 1275 ўрнига 1554 тонна сабзавот, 406 тонна картошка, 1194 тонна полиз маҳсулотлари сотдилар.

Ўтган хўжалик йилида эришилган ютуқлар колхоз меҳнаткашларини янги марралар сари руҳлантириб юборди. Улар бу йил шаҳар аҳолисига янада кўпроқ маҳсулот етказиб бериш учун уюшқоқлик билан меҳнат қилмоқдалар.

Маълумки, эртаги карам ҳамда помидор кўчатлари парник хўжалигида етиштирилади. Кўчат сифатли тайёрланмаса ҳосилнинг мазаси бўлмайди. Шунинг учун ҳам колхозчилар эрта кузданоқ парник ишларини жонлантириб юборган эдилар. Эртаги уруғ сепиш учун тайёрлаб қўйилган ўраларга икки ярим килограмм карам уруғи сепилди. Бу уруғлар текис униб чиқди.

Оз меҳнат қилиб соз ҳосил олишга одатланган деҳқонлар экин экиладиган майдонларни сифатли шудгорлаб қўйдилар.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ.

Республика интеллигентларининг III съезди олдидан

ЗИЁЛИЛАРНИНГ ШАРАФЛИ БУРЧИ

Октябрь районида 23 мингдан ортиқ жамиятимизнинг энг илғор вакиллари — интеллигентлар армияси бор. Улар орасида 5 минг врач, шунча педагог ҳамда талайгина инженер, илмий ходимлар, маданият арбобларини кўриш мумкин. Шуниси қувончлики, районда зиёлилар сафи аёллар, айниқса ўзбек хотин-қизлари, ҳисобига кенгайиб бормоқда.

Яқинда ана шу интеллигентлар вакиллари ўзбек давлат эстрадаси биносида тўпландилар. Улар район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Р. Нишоновнинг КПСС XXII съезди белгилаб берган улуғвор вазифаларни бажаришда район интеллигентларининг иштироки ҳақида қилган докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Докладчи интеллигентларнинг коммунизмнинг актив қурувчилари сифатида олиб бораётган ишларини батафсил гапириб берди. XXII съезд қарорлари олимлар, ўқитувчи, врач, артист, матбуотчи ва инженер-техник ходимларнинг амалий иш программаси бўлиб қолди. Зиёлилар съезд материалларини омма орасида пропаганда қилишни ўзларининг шарафли бурчлари деб ҳисобламоқдалар. Уларнинг фаолиятида коммунистик жамият кишисининг фазилатлари тобора кўпроқ намоён бўлмоқда.

Меҳнат унумдорлигини ошириш, ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилиш, пул олмасдан жамоатчилик асосида ишлаш намуналарини ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида кўриш мумкин. Масалан, «Узгоспроект» архитекторлари Тошкентда қуриладиган панорама кинотеатри лойиҳасини жамоатчилик асосида тузиб бердилар.

Марказий Телеграфнинг инженери Хромова ўзи бошлиқ коммунистик меҳнат бригада аъзоларининг коммунистчасига яшаш ва ишлаш йўлида олиб бораётган курашлари ҳақида гапириб берди. СССР халқ артисткаси Сора Эшонтўраева совет зиёлиларининг тақдири билан капиталистик мамлакат ақлий меҳнат кишилари қисмати ўртасидаги фарқ ҳақида ҳаяжонланиб гапирди. У интеллигентларнинг илғор вакиллари бўлган санъаткорларимизни давримизнинг ажойиб қаҳрамонлари образини юксак маҳорат билан кўрсатиб беришга чақирди.

— Мен, — дейди артистка, — коммунистик жамиятнинг ҳар томонлама юксак фазилатли аёли ролини ўйнаш орзусидаман.

Йиғилишда сўзга чиққан ЎзССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг директори Азимжонова, ЎзССР Маданият министрлиги санъат ишлари бош бошқармасининг бошлиғи Камолитдинов, Тошкент Молия-иқтисод институтининг проректори Муродов, 42-мактаб ўқитувчиси Разовская ва бошқа ўртоқлар мазкур коллективларда меҳнат қилаётган зиёлиларнинг коммунизм қуриш ишидаги шарафли бурчлари ҳақида сўзлаб бердилар.

Йиғилиш Ўзбекистон интеллигентларининг яқинда бўладиган III съездига делегатлар сайлади.

С. МУСАЕВ.

Ўзбекистон ССР давлат бадиий адабиёт нашриёти шу йил февраль ойида Қоҳирада ўтказиладиган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг иккинчи конференцияси муносабати билан рус ва ўзбек тилларида 20 дан ортиқ номда китоб босиб чиқарди. Бу китоблар чет эл Шарқи ва Африка мамлакатлари шоир ва ёзувчиларининг асарларидир. Суратда: Тошкентдаги 1-босмахона контролёрлари М. Липатова ва Р. Каримовалар янги нашрларни кўздан кечирмоқдалар.

А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДАСТЛАБКИ МУВАФФАҚИЯТЛАР

Тошкентдаги бадиий каштачилик фабрикасининг чеварлари ишлаб чиқариш жараёнларини тинмай механизациялаш, прогрессив технология ва илғор иш усулларини кенг қўллаиш натижасида топшириқларни мунтазам равишда ортиғи билан адо этишаяпти.

Ўтган йили пландагидан ташқари 100 минг сўмликка яқин маҳсулот тайёрлаб, катта ютуқни қўлга киритган коллектив етти йилликнинг тўртинчи йили топшириғини ҳам муддатидан илгари бажариш учун ҳозирданоқ ўзаро социалистик мусобақани қизитиб, суръатга-суръат қўшмоқда.

Фабрика чеварларидан Маъмура Толипова, Тўхта Исамуҳамедова, Ася Аюпова, Мавлуда Мақсудова ўртоқлар кунлик нормани 150-180 процентдан бажариб, касбдошларига ўрнак бўлмоқдалар.

Н. ОМОНОВА

БИЗНИ УЛУҒВОР ВАЗИФАЛАР КУТИБ ТУРИБДИ

КПСС XXII съезди совет олимлари инженер-техниклари ва бошқа барча интеллигентлари олдига катта вазифалар қўйди.

Ана шу муҳим вазифаларнинг бажарилиши республикамизнинг бошқа районлари каби Ленин райони зиёлиларидан ҳам ҳар қачонгидан кўпроқ ғайрат-ташаббус кўрсатиб ишлашни талаб этади. Чунки бу район территориясида иттифоқ ва республика миқёсидаги бир неча илмий-текшириш ва лойиҳалаш институтлари, олий ўқув юртлари ва бошқа муассасалар жойлашган бўлиб, уларда юзлаб олимлар, минглаб инженер-техниклар, педагоглар, журналистлар, врачлар ишлаб турибди.

Районимиз зиёлилари шу кунларда айниқса нималарга кўпроқ эътибор беришлари керак, уларни қандай янгидан-янги вазифалар кутиб турибди? Тошкент шаҳар Ленин районн зиёлиларининг яқинда бўлиб ўтган йиғилиши қатнашчилари ана шу масалаларни ишчанлик билан муҳокама қилдилар. Район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Содиқов ўз докладида район зиёлиларининг қўлга киритган ютуқларини кўрсатиш билан бирга, бажарилиши зарур бўлган вазифалар ҳақида батафсил тўхталиб ўтди.

Район зиёлиларининг диққат эътибори ҳаммадан олдин Ўзбекистон ва Ўрта Осиё йирик қазилма бойликларини топиш, гигант индустрия иншоотларини проектлаш, кишиларимизнинг сиҳат-саломат яшашлари учун барча медицина шароитлари яратиб беришга қаратилиши лозим. Шуни зўр қувонч билан қайд этиш керакки, ана шу вазифаларни амалга оширишда талайгина муваффақиятлар қўлга киритилди. Район олимлари, инженер-техниклари ишлаб чиқаришда янгидан-янги рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий қилмоқдалар, химияни ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Район зиёлилари олдида меҳнаткашларнинг ўғил-қизларини коммунистик руҳда тарбиялашдек муҳим вазифа туради. Улар ўзларининг ана шу вазифаларини чуқур англаган ҳолда, бу йўлда самарали меҳнат қилмоқдалар. Райондаги 26 та кундузги мактаб ва 2 та мактаб-интернатда 23 минг бола таълим олмоқда. Яқин йиллар ичида мактабда таълим оладиган ўқувчиларнинг сони 30 минг кишига етказилади. Мактабларни бир сменага кўчириш масаласида ҳам яхши кўрсаткичларга эришилди. Ўтган йили 77 та синф хонаси қўшимча равишда ишга туширилди. Бунинг натижасида 2671 ўқувчи учун жой ҳозирланди. Райондаги 98, 108-ҳамда 122-мактаблар бир сменалик машғулотга кўчди.

Доклад юзасидан сўзга чиққан Ўзбекистон Министрлар Советига қарашли геология бошқармасининг бош геологи В. Горковец, «Подъемник» заводи бош инженери В. И. Черепанов, 110-мактаб директори Е. Ф. Ермолаева, СССР қурилиш ва архитектура академиясининг корреспондент аъзоси А. Ашрабов ва бошқа ўртоқлар район зиёлилари олдида турган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлашга қаратилган ўз фикр ва мулоҳазаларини айтдилар.

Йиғилиш Ўзбекистон интеллигентларининг III съездига делегатлар сайлади.

Б. ЭРҚОРОВ.

Етти йилликнинг охирги маррасига етилди

Тошкент қоғоз комбинатининг коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг етти йиллик охирига планлаштирилган даражасига етди. Қўшимча қувватларни ишга солмасдан мавжуд ускуналар билан ишлаб чиқариш кенгайтирилди. Бундай кескин юксалишга қайси йўл билан эришилди?

— Ускуналарни модернизация қилиш, — деди ЎзТАГ мухбирига комбинат бош инженери Я. И. Фрайман, — меҳнат унумдорлигини кескин оширишнинг асосий резерви бўлди.

Корхонанинг асосий техникаси бўлган қоғоз чиқарадиган машиналардан самаралироқ фойдаланишга эришиш учун новаторлар билан мутахассислар кўп меҳнат сарфладилар. Агрегатларнинг тезлиги оширилди, узлуксиз ишлаб турадиган потоклар барпо қилинди, технология режимлари яхшиланди, маҳсулотнинг аъло сифатли бўлишига эришилди.

Комбинатда бош механик бўлими ҳузурида махсус конструкторлик бюроси ташкил қилинди. Бюро ишлаб турган ускуналарни модернизация қилиш билан шуғулланади. У, жамоатчилик асосларида ишламоқда. Бюронинг тавсиясига биноан, масалан, учинчи қоғоз чиқариш машинасида узлуксиз ишлайдиган янги поток схемаси жорий қилинди.

Қоғоз тайёрловчилар техника тараққиёти планларини амалга оширишда Давлат банки бераётган қарз пуллардан самарали фойдаланмоқдалар. Ўтган йили салкам 50 минг сўм қарз олинган эди. Шу йилнинг ўзидаёқ мўлжалланаётган иқтисодий фойда бу рақамдан анча ортиб кетади. Масалан, қоғоз чиқарадиган биринчи машинани модернизация қилишга 1100 сўм сарфланган бўлса, қарийб 8.400 сўм иқтисодий фойда олинди.

Тошкент қоғоз тайёрловчилари келажакка катта режалар тузмоқдалар. Ҳозирги вақтда қувватларни кўпайтириш ва маҳсулот ишлаб чиқаришни ошириш етти йиллик плани қайта қараб чиқилди. Қоғоз чиқарадиган тўртинчи агрегат бу йил фойдаланишга топширилади. Бу агрегат йилига ўн минг тонна қоғоз беради. Энг янги конструкциядаги қоғоз чиқарадиган яна битта машинани монтаж қилиш мўлжалланмоқда. (ЎзТАГ).

—<>—

СИРДАРЁ РАЙОНИДА

МЕДИЦИНА ХИЗМАТИ ЯХШИЛАНМОҚДА

Районда аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Яқинда район марказида янги амбулатория очилди. Амбулаториянинг кўз, қулоқ, тиш, терапия ва бошқа бўлимлари бор.

Шунингдек, «Малик» тажриба-намуна совхози касалхонаси ҳам кенгайтирилди. Бу ерда янги туғруқхона биноси қуриб битказилди.

ЯНГИ ТУРАР-ЖОЙЛАР

«Малик» совхозининг қиёфаси кундан кунга ўзгариб бормоқда. Хўжалик территориясида икки қаватли бинолар қад кўтараётир. 19-СМУ бинокорлари янги йил арафасида 4 та икки қаватли бинони фойдаланишга топширган эдилар. Уларнинг ҳар бирига йигирмадан оила кўчиб кирди. Яқинда яна 11 та шундай йирик турар-жой бинолари қўлдан чиқарилди. Совхоз янгидан қурилган 30 дан ортиқ янги уч квартирали уй ҳам ишчилар ихтиёрига топширилди.

А. КЎЧАРОВ.

ТЕАТР

„КАШМИР АФСОНАСИ“

Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат академик опера ва балет театрининг ижодий коллективи яқинда композитор Г. А. Мушелнинг «Кашмир афсонаси» номли балетини саҳналаштирди. Асар ёзувчи Ш. Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» қиссаси мотиви асосида ёзилган.

«Кашмир афсонаси» балетининг либреттосини, гарчи композиторнинг ўзи ёзган бўлса-да, «Кашмир қўшиғи» қиссаси мазмунидан жуда оз фарқ қилади.

Бу афсонавий балетнинг муҳим томони шундаки, меҳнатсевар халқнинг ўз озодлиги учун олиб борган кураши жуда ишонарли талқин қилинган. Ажал билан ҳаёт ўртасидаги кураш ғоят кескин бўлгани каби, меҳнаткаш халқнинг золимларга нисбатан қаҳр-ғазаби шунчалик кучлидир. Шунинг учун асар ғояси абадий ҳаёт, соф муҳаббат, мустаҳкам дўстлик ва тинчлик учун кураш руҳи билан суғорилган.

Композитор Г. А. Мушель «Кашмир афсонаси» балетида гўзал ҳаёт ва бу ҳаётнинг ёвуз душманлари ўртасидаги чуқур конфликтни ифодалаш мақсадида музика драматургиясининг турли услубларидан усталик билан фойдаланган. Бу ҳол асарнинг таъсирчанлигини оширган. Бунга асар музикасидаги қарама-қарши тузилган лейтмотив далил бўла олади.

Биринчи лейтмотив табиатнинг гулчечаклари Наргиз ва Бамбурнинг ёруғ ҳаёт учун курашувчи образлари билан боғланганлигидир. Нафис музика мелодияси ва унинг гармонияси ёрқин бўлиб, тобора ривожланиб боради. Иккинчи лейтмотив эса ёвуз кучлар Бўрон ва унинг ошнаси Хоруд образлари билан боғлиқдир. Агар биринчи тема ёқимли, ранг-баранг аккордлар орқали ифодаланса, иккинчиси эса унга қарама-қарши ўлароқ хроматик ва турли ладдаги аккордлар қўшилиши ҳаракати орқали тавсирланади. Бу, музика учун янги услуб бўлмаса ҳам, лекин ишлатилган бу аккордлар ҳаракати ўзига хос хусусиятга эгадир.

Бу икки қарама-қарши тема Наргиз билан Хоруд (биринчи парда) ва айниқса Хоруд билан Бамбур (учинчи парда) ўртасидаги курашда янада ойдинлашади. Қора кучлар ниятини ифодаловчи лейтмотив даҳшатли музика билан мураккаблашган бўлса-да, лекин у жанг майдонида ёруғ ҳаёт образларини ифодаловчи музика темалари олдида ўз кучини йўқотади.

Шуниси қизиқарлики, автор, асар музикасини этнография орқали тасвирламай, бу икки асосий темалардан бутунлай ташқари бошқа рақс музикаларини ҳам замонавий музика тили ва гармония воситалари орқали уйғунлаштиради ва бу билан ёрқин музикавий образлар яратади. Шунинг учун томошабин ёруғ ҳаёт персонажларини, якка оммавий рақс ўйинлар музикасини завқланиб эшитади, ҳаёт душманларини баён қилувчи музикани эшитганда эса нафратланади.

«Кашмир афсонаси» балетини томоша қилар экансиз композиторнинг яна бир ютуғини албатта сезасиз. У ҳам бўлса автор ўзининг оригинал темаларидан ташқари Кашмир ва Бадахшонда яшовчи халқлар музика меросидан усталик билан фойдаланганлигидир. Агар композитор «Бахтли гул» балетида Хитой ва айниқса «Раққоса» балетида ўзбек халқ музикаларидан бир қанча цитаталар киргизган бўлса, бу янги асарида цитатадан воз кечиб, фақатгина интонация доирасидан кенг фойдаланади ва уни бадиий мазмун билан замонавий музика шакллари орқали узвий боғлайди. Айниқса Наргиз адажиоси ҳамда тўрт қиз ва Наргиз вариациясида Бадахшонда яшовчи халқлар қўшиқкуйларининг интонациялари яққол сезилиб туради.

Иккинчи мисол. Бамбурнинг тоғ оралиғига жойлашган озод ватанидаги (иккинчи парда) овчилар рақсида композитор ҳинд музикасининг бир тур ладидан (музика пардаси) фойдаланиб, музика интонациясини ҳинд миллий музикасига монанд қилиб бойитган. Яна бир мисол келтириш мумкин. Ўзбек халқ музикасининг интонацияси Бамбурнинг Наргиз ҳақида лирик ўйлаши (иккинчи парда) ноктюрнда ҳам сезилади. Қисқаси, балетнинг асосий музикаси тилига турли фольклор музика интонациялари сингган‌дир.

«Кашмир афсонаси» балетининг музикаси ёрқин, жўшқин, ёқимли. Айни вақтда асардаги қарама-қаршиликлар музика драматургияси жиҳатидан ҳам реал тасвирланган. Балет партитурасининг моҳирлик билан ёзилганлиги ижрочилардан анчагина маҳорат талаб қилади.

Балетни Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Г. Измайлова билан балетмейстер Г. Засс саҳналаштирганлар. Улар балет постановкасига мос турли ҳаракатлардан фойдаланганлар. Бу ҳол персонажлар характерини ҳар томонлама очишга ёрдам берган.

Биринчи пардадаги баҳор шодиёнаси билан боғланган қизлар рақси, Наргизнинг дугоналари билан катта адажио рақсида учрашуви, тўрт қиз вариацияси, болалар ўйини, учинчи пардадаги «қайғули юриш», иккинчи катта адажио, вальс ва охирда икки ёшнинг шарафига бағишланган тўй тантанаси анча ҳаётий чиққан.

Лекин айрим саҳналарнинг қўйилиши ва ҳаракатларида баъзибир камчиликлар ҳам борлигини айтиб ўтиш керак. Чунончи, саҳнада рақс орқали бўлаётган ҳаракатлар музикада тасвирлангандек ички туйғуни тўла очиб бера олмайди. Мана, бир-икки мисол. Баҳор тонгида (биринчи кўринишнинг боши) бутун Кашмир водийси кўзларни қамаштирувчи ранго-ранг гўзал гуллар билан безалган. Лекин бу гўзал гулларни ифодаловчи рақкосаларнинг сони жуда ҳам кам бўлиб, кутилган мақсадни бермайди. Шунингдек, Баҳор байрамини ифодаловчи оммавий вальс рақси ҳам кишини қизиқтирмайди.

Гулзорда Наргиз ўз дугоналари билан ўйин-кулгини авжига чиқариб турган пайтда, изғирин Бўронни бошлаб келади. Гуллар боғи бир нафасда остин-устин бўлади. Шунда Бўроннинг ошнаси Хоруд ўз даҳшатлари билан инсон яратган ҳаёт гўзалликларига ва бойликларга офат келтиришга уринади ва уни бажаришга касамёд қилади. Ҳаёт билан ҳаёт душманлари ўртасида кураш бошланади. Шу саҳнани қўйишда балетмейстерлар ишлатган рақс ҳаракатлари гарчи балет мазмунига яқин бўлсада, лекин мукаммал эмас. Чунки музикадаги драматургия саҳна ҳаракатида (Хоруд образидан ташқари) ожиз бўлиб қолган. Шунинг учун биринчи ва учинчи актлар саҳнасидаги қора кучлар рақслари ҳаракати устида чуқурроқ ўйлаб кўрилса ёмон бўлмасди.

Тоғлар ораси (иккинчи парда) — меҳнатсевар озод халқлар ватани. Кечга яқин баҳодир Бамбур овчи ўртоқлари билан овдан қайтади. Халқ овчиларни кутиб олади. Баҳодир Бамбур ўлдирган йўлбарсни икки киши кўтариб саҳнанинг иккинчи томонига олиб ўтиб кетади. Кейин «овчилар рақси» бошланади. Бу эпизод бир-бирига боғланмаган. Агар рақс йўлбарс атрофида бўлиб ва бу йиртқич ҳайвон паҳлавон Бамбур қўлида жон берди, деб ифодаланган бўлганда эди Бамбур образи янада тўлароқ очиларди ҳамда саҳнадаги рақс ҳаракатлари бир-бирига узвий боғланган бўларди. Шу сабабли «овчилар рақси» ва Бамбурнинг «қаҳрамонона вариацияси»нинг бир-бирига боғланиши ҳақида ўйлаб кўриш лозим.

Вундан ташқари шу актдаги овчиларнинг қиличбозлик рақси ҳам кўнгилдагидек чиқмаган. Чунки овчилар яроғларини худди оддий ўйинчоқ каби ҳаракат қилдирадилар. Бу эса баъзибир опералардаги штамп бўлиб қолган рақсларга ўхшаб қолган. Тўғрироғи, балетмейстерлар оригинал рақс киргиза ололмаганлар.

Ҳаммага маълумки, балетда музика ва рақс асосий ўрин тутади. Чунки асар мазмуни томошабинга музика ва рақс характерлари орқали етказилади. Шунда рақс ҳаракатлари ритм билан мос бўлиши билан бирга, қаҳрамонлар характерлари орқали образ тўла очилиши лозим. «Кашмир афсонаси» балетида рақс билан оркестр ўртасида уйғунлик ва музиканинг характерини ифодаловчи ҳаракатлар етишмайди. Демак, балетмейстерлар асар устида яна ижодий иш олиб боришлари даркор.

Артистларнинг ижрочилик маҳорати кишини қувонтиради. Айниқса, Наргиз образини яратган рақкоса Т. Каськова ўз ролини ижро этишда воқеалар оқимига боғлиқ бўлган имкониятлардан ўринли фойдаланган. Наргизнинг яқин дугоналари Атиргул (В. Проскурина), Бўтакўз гул (Р. Юсупова), Лола гул (Н. Подчикова) ва булардан ташқари кичкина рақкоса (Азимова)ларнинг рақслари ҳам анча жозибали чиққанлигини айтиб ўтиш керак. Вамбур (В. Рябухин), Хоруд (Б. Усмонқулов)лар ҳам ўз образларининг тўлақонли чиқишига ҳаракат қилганлар.

Рассом И. Вальденберг билан Т. Ушаков балетнинг ғоявий мазмунини очишга ёрдам берувчи оригинал декорациялар чизганлар. Лекин пролог саҳнасига ишланган декорация кўнгилдагидек чиқмаган.

«Кашмир афсонаси» балети саҳналарини безашда нур жуда муҳим ўрин тутади. Лекин театр коллективи бундан яхши фойдалана олмаган.

«Кашмир афсонаси» балетининг партитураси техника ва замонавий гармония жиҳатидан анчагина мураккаб ёзилган. Театрнинг музикачилари ва дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ф. Шамсутдинов уни ижро этишда катта маҳорат кўрсатган. Шуни ҳам айтиш керакки, дирижёр музиканинг фақат ритмигагина аҳамият бериш билан қаноатланиб қолмай, балки унинг динамик хусусиятларини таъминлашни унутмаслиги зарур.

Театрнинг талантли коллективи бу мураккаб асарни саҳналаштириб ижодий ютуққа эришган. Ишонамизки, бу балет асари томошабинларга манзур бўлиб қолади.

А. ЖАББОРОВ.

Суратда: «Кашмир афсонаси» балетидан бир кўриниш. О. Горлин фотоси.

Коммунизм қурувчисининг АХЛОҚ КОДЕКСИ

ЗАРБДОР

ЎРНАК ОЛСА АРЗИЙДИ

<>

Борлиқ уйқуда, теварак атрофни худди кундуз кунгидек ёритиб турган электр лампочкалари осмон юлдузларидай порлайди. Кўчаларда онда-сонда уёқ-буёққа автомашиналар ўтиб турарди. Шу вақт депо дарвозаси олдига трамвай келиб тўхтади, ундан кишилар бирин-кетин тушабошладилар. Улар трамвайчилар эди. Орадан бир неча минут ўтар-ўтмас бутун депони кондуктор ва трамвай ҳайдовчиларнинг ҳазил-ҳузуллари, шовқун-суронлари босиб кетди. Барча қатори Ҳамид ака ҳам ўз вагонига келиб, уни синчиклаб кўздан кечира бошлади: ойналарнинг бутунлигини, эшикларнинг равон очилиб-ёпилишини, қўнғироқнинг ишлашини, тормозни, вагоннинг тозалигини текширди.

Орадан бир неча дақиқа ўтди. Сўнгра уч вагонли трамвай состави йўлга равона бўлди. Ана шу вагонларнинг бирида Ҳамид ака бор эди. Ҳозиргина бўм-бўш бўлган вагон бир пастда пассажирлар билан тўлди. Ҳамид ака уларнинг ҳар бири билан хушмуомалада бўлар, қаерда тушишларини сўрар эди. Трамвай остановкаға яқинлашиши билан Ҳамид ака бу ва ундан кейинги остановканинг номини эълон қиларди:

— Ўрда остановкасига яқинлашаяпмиз. Бу ердан 8- ва 10 автобуслар, Тошкент шаҳар вокзали ва Эски Жўва ўртасида қатнайдиган 1-маршрутли, экскаватор заводига томон борадиган 4-маршрутли троллейбуслар ўтади.

— Трамвайимиз Семашко остановкасига томон бормоқда. Бу ердан 1, 2, 3, 4, 5-маршрутли трамвайлар ўтади. Ана шу трамвайларда Паркент бозорига, Оқ уйга, «Узбексельмаш» заводига, шаҳар вокзалига Чорсуга боришингиз мумкин, шаҳримизнинг ҳар томонларига борадиган автобуслар ҳам бор...

Ҳамид ака ўз билак кучи, ақл-идроки билан коммунистик жамият қураётган совет кишиларининг хизматида бўлиш, уларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилиш, манзилига кечиктирмай олиб боришдан жуда хурсанд бўлади. Ўз хизматининг моҳиятини чуқур тушунади, шунинг учун ҳам у билан фахрланади, сидқидилдан ишлайди.

Ҳамид ака пассажирлар билан доимо дилкаш, уларга илиқ муомала қилади, айниқса, кексалар, инвалидлар, болали пассажирлар устида парвона бўлади. Уларни жой бўшаттириб ўтқазиб қўяди, вагонга чиқаётганларида ва тушаётганларида кўмаклашади. Шунинг учун ҳам Ҳамид аканинг вагонига чиққан пассажирлар ундан доим миннатдор бўлишади, хизматидан хурсанд ҳолда раҳматлар айтишади.

Тажрибали кондуктор меҳнаткашларга яхши хизмат кўрсатишда ҳаммага ўрнак бўлмоқда, ўзаро мусобақаларда доим ғолиб чиқади. Ўтган уч йил давомида планга қўшимча 4 ярим минг сўмлик билет сотди. Ҳозир у 1962 йилнинг август ойи ҳисобига ишламоқда.

Ўртоқ Ҳ. Муҳаммаджонов вагонда газета сотишда ҳам намунали ишлар қилмоқда. У ҳар куни 50 та ўрнига 350 тага етказиб газета сотмоқда. Ўтган икки йил давомида меҳнаткашлар моҳир кондукторнинг қўлидан 200 минг нусхадан ортиқ газета сотиб олишди.

Ҳамид ака Муҳаммаджонов Тошкент трамвай-троллейбус тресті ишчилари ўртасида биринчилар қатори коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак номни олди. Ишчан кондуктор шу кунларда ана шу юксак номга яраша меҳнат қилаётир.

А. ТЕШАБОЕВ,
Тошкент трамвай-троллейбус трестининг контролёри.

БЕЗОРИЛАР

ЎРНАК ОЛИБ БЎЛМАЙДИ

<>

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Программасида коммунизмга ўтиш процессида кишилар ўртасидаги ўзаро муносабатларни маъмурий йўл билан тартибга солишнинг аҳамияти камайиб боради дейилган. Кишилар ўртасидаги инсонпарварлик муносабатлари ва ўзаро ҳурмат, дўстлик, ўртоқлик ва биродарлик ижтимоий ҳамда шахсий ҳаётда ахлоқий поклик коммунизм қурувчисининг ахлоқий кодекси қоидалари ҳисобланади.

КПССнинг тарихий XXII съезди қарорларидан руҳланган совет кишилари улуғвор вазифаларни бажариш, халқимиз фаровонлигини янада ошириш, Ватанимиз куч-қудратини мустаҳкамлаш соҳасида зўр ғайрат, ташаббус билан меҳнат қилмоқдалар.

Шуни айтиш керакки, ҳали орамизда ўзини тутабилмайдиган, безорилик қилиб меҳнаткашларнинг тинчлигини бузадиган айрим шахслар учраб туради. Уларнинг бир қисми фойдали иш билан шуғулланмай, эртаю-кеч ичади, тегканга тегиб, тегмаганга кесак отади.

Мана, бир мисол. Шаҳар тез ёрдам клиникасининг фельдшери С. Нишонов кўринишда маданий, кишининг дардига шифо бахш этувчи меҳрибондек туюлади. Лекин Нишонов юз грамм ичиб олдими бас, у жанжални пулга сотиб олади.

Нишонов Сағбон кўчасидан кетатуриб утильсирьё Тошкент шаҳар идорасининг ходими, ҳамтовоғи К. Убайдуллаевни учратади, уни магазинга судрайди. Ҳар икки «дўст» магазин ходимларига дўқ қилиб, «оқ»идан қуйишни талаб қилишади. Уларнинг талабини бажармаган магазин ходимлари балога қоладилар. Нишонов уларни ҳақорат қилабошлайди. Ниҳоят ойнани уриб синдиради, ҳатто магазин ходимларини дўппослайди.

Халқ соғлиғи йўлида хизмат қиладиган Нишоновнинг бу ҳолга тушишига сабаб нима? Албатта «оқ» ароқнинг қора иши.

Тошкент молия-иқтисод институтининг IV курс студенти Алихон Рустамовни безори эмас, қотил дейиш мумкин. Рустамов оилавий жанжални қотиллик билан якунлайди. У, катта умидлар билан бир ёстиққа бош қўйган умр йўлдоши, институт студенти С. Тожибоеванинг кўксига пичоқ уриб, ҳаётини хавф остида қолдиради.

Хўш, Тожибоеванинг гуноҳи нима? Қалби пок ёш аёл Рустамовнинг туҳматидан жабрланади. Институт коллективи, биринчи навбатда партия ва комсомол ташкилотлари Рустамов сингари безориларга қарши кескин кураш олиб бориши, студентлар орасида тарбиявий ишларни кучайтириши зарур.

Тошкент шаҳар милиция бошқармаси ҳузуридаги қоровуллик бўлимининг ходими Акром Музаффаровнинг хатти-ҳаракати коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексига сира мос келмайди. Музаффаров жиноятчиларга қарши актив курашиши зарур эди. Бироқ у милиция бошқармаси шаънига иснод келтирди. Ичкиликка ружу қўйиб, оиласини безовта қилгани устига, қўшниларининг тинчига халал етказди. Ниҳоят у қўшниси Муқаддам Тиллахўжаеванинг кўча дарвозасини бузиб кириб, унинг армиядан қайтган ўғли Тоирга ташланди. Фарзандининг ҳимоясига отланган кекса она — Муқаддам опанинг миясига пичоқ санчилди.

Она улуғ. У кечалари бедор туриб, ўз фарзандини аллалайди, сут бериб боқади, ўстиради, эркалайди, ардоқлаб вояга етказади. Шундай экан, онанинг қадрига етмай, уни хўрлаб, ниҳоят безорилик қилиб онага мушт кўтарган фарзандни халқимиз қоралайди. Иккинчи транспорт конторасининг шофери Жафрид Сулаймонов уйига оёққа туролмайдиган маст ҳолда қайтди, онаси Сулаймоновани ҳақоратлаб, уни жабрлади. Сулаймонов Жаркўча маҳалла комиссияси идорасида ҳам тўполон қилди, бу ерга тўпланган гражданларни ҳақорат қилиб, жамоат мулкига зарар етказди. У, қилмишига яраша жазоланди.

Мамлакатимизда коммунистик жамиятнинг муҳташам биноси қурилмоқда. Бу улуғвор вазифани амалга оширишда социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш катта роль ўйнайди. Қонунни бузиш ҳолларига барҳам бериш пайти келди. Бу ишни кенг жамоатчилик ёрдамида амалга оширишимиз зарур.

А. ИСҲОҚОВ,
Октябрь район прокурори.

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши Ташқи савдо доимий комиссиясининг мажлиси

1962 йил 9 январдан 11 январгача Москвада Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши Ташқи савдо доимий комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Комиссия Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг савдо-сотиқ орқали ўзаро етказиб берилаётган машина ва ускуналарни монтаж қилишга доир умумий шартлар ҳақидаги масалани муҳокама қилди ва бу шартларнинг проектини маъқуллади. Қабул қилинган умумий шартлар Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ўзаро савдо-сотиқ ишларида машина ва ускуналар етказиб бериш тобора ортиб бораётганлиги сабабли, бундай машина ва ускуналарни етказиб беришнинг ўсиши умумий ўзаро товар оборотининг ўсишидан олдинда бораётганлиги сабабли муҳим аҳамиятга эгадир.

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ўзаро савдо-сотиқ ишларида етказиб берилаётган машина ва ускуналар ҳозирги вақтда Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар импорт қилаётган машина ва ускуналар умумий ҳажмининг 75 процентдан кўпроқ қисмини ташкил қилади. Узоқ муддатли битимларга мувофиқ, Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида ўзаро машина ва ускуналар етказиб бериш тағин ҳам кўпроқ кўпаяди ҳамда 1960 йилда етказиб берилган машина ва ускуналар ҳажмидан бир ярим баравардан зиёд ортади.

Комиссия мажлисида комиссиянинг 1961 йилдаги иш якунлари тўпланди, комиссия фаолиятининг бундан буён қайси йўлдан бориши белгилаб олинди ва 1962 йилги иш плани тасдиқланди.

Комиссия ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ташқи савдо ишларини ривожлантиришга тааллуқли бошқа баъзи бир масалаларни ҳам қараб чиқди ва тегишли тавсиялар қабул қилди.

Комиссия мажлиси дўстона ва қардошларча ҳамкорлик ҳамда мажлис қатнашчиларининг тўла ҳамжиҳатлиги вазиятида ўтди.

Мирзачўлда ташкил қилинган 6-совхозда йирик қурилишлар тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Газетамизнинг штатсиз фотомухбири М. Шевелев олган бу суратда ана шу совхозда яқинда бунёд этилган Герман Титов номли 8 йиллик мактаб ва меҳмонхона биносининг тасвирланган.

Чет элларда нима гап

АЖОЙ ГХОШ ВАФОТ ЭТДИ

ДЕҲЛИ, 13 январь. (ТАСС). Ҳиндистон меҳнаткашлари, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати оғир жудоликка учради. Бугун Деҳлида ҳинд ишчилар синфининг содиқ фарзанди, Ҳиндистон Коммунистик партияси Миллий кенгашининг бош секретари Ажой Гхош 53 ёшида вафот этди.

Ўртоқ Ажой Гхош узоқ вақтдан бери юрак касалига дучор бўлган эди.

ҚУВАЙТ АМИРИНИНГ РАДДИЯСИ

ҚОҲИРА, 13 январь. (ТАСС). Қувайт амири Абдулла Ассалим Ассабоҳ Англиянинг, гўё инглиз қўшинларининг Яқин Шарқ районида силжишини Қувайтнинг ҳарбий ёрдам сўраб Англияга қилган илтимоси туфайли амалга оширилмоқда, деган даъвосини рад этди.

Қувайт амири Қоҳирада чиқадиган «Аҳром» газетасининг мухбири билан қилган мусоҳабасида бу гал ҳам шуни айтдики, мен «Англия ҳарбий-денгиз флоти ва авиациясининг бу қадар кенг қўланилишига даъват қиладиган» илтимослар билан Англияга мурожаат қилган эмасман.

Совет нефти Чехословакияга оқабошлади

ПРАГА, 14 январь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлигининг Кошицедан хабар беришича, «Дружба» нефть қувурининг Чехословакиядаги қисми кеча синов тариқасида фойдаланишга топширилди. Совет нефти нефтни қайта ишлайдиган «Словнафт» заводига 400 километр узунликдаги қувурлар орқали оқабошлади.

Хаммаршельд қандай қилиб ўлдирилган эди

СТОКГОЛЬМ, 13 январь. (ТАСС). Даниялик журналист Тедди Линдстрем Швецияда чиқадиган ҳафталик «Се» газетасида Хаммаршельднинг ҳалокатига бағишланган мақола бо-сиб чиқарди. Линдстрем Хаммаршельд ҳалок бўлган авиация фалокати замирида нималар яширинганлигини ёритиб беради, деган хулосага келади.

Линдстрем олган маълумотларга кўра, Чомбе билан учрашиш мақсадида Хаммаршельд тушиб, Ндолага йўл олган самолёта Катанга ҳарбий разведка ташкилоти — «Сервис экшен»нинг агенти ўтказиб юборилган. «Сервис экшен» — ташкилоти Чомбенинг топширига биноан тузилган ташкилотдир. Самолёт Ндолага яқинлашиб келгунга қадар, ана шу агентнинг борлигини ҳеч ким пайқамаган.

Самолёт 00 соатдан 10 минут ўтганда кўпинча ҳозирланишин керак эди, деб маълум қилади мухбир, шу чоқда ҳам сира ўзини билдирмай келган ўн еттинчи киши орадан икки минут ўтгач, тасодифан ҳаммани уйғотиб, шунга кутдирган. У, кўлидаги тўппонча билан ҳам экипаж аъзоларига, ҳам мсссажирларга таҳдид қилганча, типпа-тик турар эди. Бу киши — энди самолёт ичида ҳужайин бўлиб олган «Сервис экшен»нинг агенти эди. У, Ндола аэродроми билан алоқани тўхтатишни ҳақида буйруқ берган. У, учувчига самолётни ерга қўндиришни тақиқлаб, йўлни ўзгартиришни талаб қилган. Мўлжал шундан иборат бўлганки, самолёт Катанганинг Элизабетвилдан 300 милча ғарброқ томонидаги Колвези базасига йўл олиши керак эди. У ерда маҳфий агентни ва у банди қилган йўловчиларни кутиб турган кишилар бор эди.

Сўнгра Линдстрем бундай деб ёзади: эҳтимол, Хаммаршельднинг соқчиларидан бирон киши ҳаво қароқчисини ушлаб олишга уринган бўлса керак, лекин қароқчи уни отиб ташлаган бўлиши мумкин. Самолётнинг ҳалокатидан сўнг топилган кишилардан бирининг танасидан ўқ чиқилганлиги бунга далолат бўла олади.

Учувчи 48 минут давомида самолётни Ндола устида айлантириб учиб юрган.

Шундан сўнг у, тўппонча тираб турган кишидан қутилмоқ учун тавакклал бир иш қилган. У, қаттиқ бир сапчиб, шундай йўл билан «ўн еттинчи киши»ни ағдармоқчи ва ўз ўрtoқларига уни ушлаб олиш имконини туғдирмоқчи бўлган. Лекин машина дарахтларнинг теппа шохига урилиб, тушушуги билан ерга кириб кетган.

Ана шу ишнинг ҳаммаси Хаммаршельд Катангада асир қилиб сақланиб турса, БМТ-нинг Элизабетвилдаги кучларини тез таслим бўлади, деган мўлжал билан қилинган.

Мухбир, «Сервис экшен»нинг ҳозир Европада турган одамлари билан қилган суҳбатларим асосида шундай хулосаларга келдим, деб ёзади.

Журналистлар халқаро ташкилоти ижроия комитетининг сессияси очилди

ГАВАНА, 14 январь. (ТАСС). Журналистлар халқаро ташкилоти ижроия комитетининг сессияси кеча бу ерда ўз ишини бошлаб юборди. Сессия ишида Европа, Осиё, Африка ва Латин Америкасидан 35 дан ортиқ мамлакат журналистлар ташкилотларининг вакиллари, шу жумладан «Правда» газетасининг бош редактори П. А. Сатюков бошлиқ совет журналистлари делегацияси қатнашмоқда.

Республика президенти Освальдо Дортикос сессия делегатларини Кубанинг революцион ҳукумати ва халқи номидан табрикламоқда. Журналистлар халқаро ташкилотининг президенти Жан-Морис Эрман сессияни кириш нутқи билан очди.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

◆ Софияда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Давлат план комитетининг раиси В. Н. Новиков билан учрашдилар. Учрашув вақтида иқтисодий ҳамкорликни янада авж олдириш масалалари юзасидан фикрлар олишилди. Учрашув дўстона вазиятда ўтди.

◆ Бухарестда Румыния Давлат план комитети билан Польша Министрлар Совети ҳузуридаги планлаштириш комиссияси делегацияларини ўртасида иккала мамлакатнинг 1980 йилгача бўлган даврга мўлжалланган иқтисодий ҳамкорлигига доир масалалар юзасидан музокаралар олиб борилди. Иккала мамлакат ўртасида ўзаро етказиб бериладиган товарлар ҳажмини 1980 йилда 1960 йилдагига нисбатан 10 баравар кўпайтириш мумкинлиги кўзда тутилмоқда.

◆ Ханойдаги ишчилар клубида Индонезия касаба союз делегациясининг Вьетнам Демократик Республикасида бўлишига бағишланган митинг ўтказилди. Митинг қатнашчилари резолюция қабул қилиб, нидонез халқининг Ғарбий Ирианни қайтариб олиш йўлида курашини батамом маъқуллади.

◆ Монреалда совет пианинисчи Эмиль Гилельснинг концерти зўр муваффақият билан ўтди. У, Шуман, Шопен, Лист асарларини ижро этди.

◆ Ғарбий Германия меҳнаткашларининг тобора кенг оммаси қайта қуроллани сиёсати сабабли ҳиммотилган ҳаёт шароитини яхшилашни талаб қилмоқдалар. Металлчилар кетидан нефть саноатининг ишчилари ҳам иш ҳақини кўпайтиришни талаб қилдилар. Кончилар касаба союзи ҳам шу тармоқда ишлаётган ишчиларнинг иш ҳақи 12 процент кўпайтирилишини талаб қилмоқда.

◆ Ўтган йили Ханойда 82 та объект, шу жумладан 9 саноат корхонаси, 19 мактаб, 30 уй-жой, 2 касалхона ва шу кабилар қуриб битказилди. Ўрта ҳисобда ҳар 4 кунда битта янги объект ишга тушириб турилди. (ТАСС).

Португалия солдатлари Португалияга қайтиб боришни истамаётирлар

ДЕҲЛИ, 14 январь. (ТАСС). Индия Пресс-Эйженси агентлиги Бельгаумдан юборган хабарларида маълум қилади: Гоада асир олинган Португалиянинг уч ярим минг солдатидан қамида икки минг киши, биз Португалияга қайтиб боришни истамаймиз ва у ерда мавжуд бўлган ҳукуматни ёқтирмаймиз, демоқда.

Маълум бўлишича, деб хабар қилади агентлик, Португалиянинг асир олинган солдатларидан кўпчилиги Салазар режимидан юз ўгирган. Португалиянинг Гоадаги собиқ генерал-губернатори ҳам, деб таъкидлайди агентлик, репатриация қилинишига унчалик рағбат билдирмаётганини билдирган. Салазар Португалиянинг асир тушган солдатларини юртига олиб кетишга ошиқмаётганлиги фактига, деб ёзади Индия Пресс-Эйженси агентлиги, бу ердагилар Салазар Гоадаги аччиқ тажрибадан кўзи очилган ва шу ҳарбий хизматчилар Португалияга қайтиб келгач, мамлакатдаги оппозицион кучларга қўшилиб кетади, деб хавфсираётганлигининг далолати деб баҳо бермоқдалар.

М. Ботвинник Швецияда

СТОКГОЛЬМ, 13 январь. (ТАСС). Ҳозир Швецияда меҳмон бўлиб турган шахмат бўйича жаҳон чемпиони М. Ботвинник кеча Гэвле шаҳрида бир йўла 25 тахтада сеанс берди, У, 21 ўйинни ютиб, 4 ўйинни дуранг қилди. Жаҳон чемпиони билан ўйинни дуранг қилишга муваффақ бўлган кишилар орасида 14 ёшли Бенгтссон ҳам бор эди.

Областимиз шаҳар ва қишлоқларида

КОЛХОЗДА УНИВЕРСИТЕТ

ОРЖОНИКИДЗЕ. «Коммунизм» колхозининг «Маданият» участкасида хотин-қизлар совети ва район маданият бўлимининг ташаббуси билан хотин-қизлар маданият университети очилди. Унинг биринчи машғулотида филология фанлари кандидати, доцент ўртоқ С. Назруллаева «Тинчлик, дўстлик, ўртоқлик ва биродарлик» деган темада суҳбат ўтказди.

Университет тингловчилари район партия комитетининг секретари, КПСС XXII съезди делегати ўртоқ Қ. Маҳкамова билан учрашдилар.

Университетга 200 дан ортиқ колхозчи хотин-қизлар, турли соҳада ишловчи аёллар ёзилишган. Машғулотлар ҳар ойда бир марта мунтазам ўтказиб турилади.

У. Ниёзов.

ЛЕКЦИЯ ВА ДОКЛАДЛАР

ЧИРЧИҚ. «Ўзбекхиммаш» заводининг сиёсий маориф кабинети январь ойи бўйича тузган иш планини КПСС XXII съезди материалларини ўрганишга бағишланган. Съезд материаллари юзасидан доклад ва лекцияларни завод партия комитетининг энг яхши лекторлари ўқишади. Дастлаб заводнинг қуйиш цехида «КПСС XXII съездининг халқаро аҳамияти» ва механика цехида «Коммунизм қурувчисининг аҳлоқ кодекси» деган темаларда лекциялар уюштирилди.

Т. Сихарулидзе.

ЯНГИ ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ

КОМСОМОЛ. Район маркази бўлган Крестьянский қишлоғида ободончилик ишлари тез суратлар билан олиб борилмоқда. Қишлоқ Фарҳод ГЭСининг электр нури билан чароғон бўлди. «Пахтаобод», Ленин номли ва Крупская номли кўчалар тротуарларига асфальт ётқизилди.

Яқинда район аҳолиси яна бир катта қулайликка эга бўлди — бу ерда 240 точкали ярим автомат телефон станцияси қурилиб ишга туширилди.

А. Умматов.

ҲАВАСКОРЛАР САҲНАСИДА

ЯНГИЙЎЛ. Шаҳар маданият уйининг ўзбек драма тўгараги аъзолари Р. Маматхоновнинг «Боғи ва Соқи» деган бир пардали комедиясини саҳналаштирдилар. Комедияда бош ролларни монтёр С. Фозилов ва студент М. Холхўжаев ўртоқлар ижро этишган.

Ҳаваскорларнинг бу саҳна асари томошабинларга гоят манзур бўлди.

И. Файзиев.

Комсомол билетларини партиянинг кекса аъзоларини топширмоқда

Комсомолга аъзо бўлиб кирган кун тошкентлик бу 15 ўқувчининг ёдида абадий сақланиб қолади. Улар Ўзбекистон Тарих музейининг залига тўпланишди. Залда жанговар замбарак огзини юқорига кўтарганича қимир этмай турибди, шичалар Совет ҳокимияти учун курашга кирганда қўлига олган милтиқлар қизил баркут устида сақланмоқда. Деворларга саргайиб кетган революцион прокламациялар, варақалар, газеталар осиб қўйилган. Киров район комсомол комитети бюросининг сайёр мажлиси худди шу ерда бўлиб ўтди.

Кун тартибида ВЛКСМ аъзолигига қабул қилиш ҳақидаги биргина масала бор эди. Петя Шелепов, Рая Зайниддинова, Обид Фозилов, Игорь Фатхулин ва уларнинг ўртоқлари «Сизни табриклаймиз, комсомолга қабул қилиндингиз» деган тантанали сўзларни шу залда эшитдилар.

Еш ватанпарварларга комсомол билетларини партиянинг кекса аъзолари, Туркистон ўлкасида Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун олиб борилган курашнинг қатнашчилари Ризо Усмонов ва Корней Ефимович Моргунов топширдилар. Ризо Усмонов Фарғона, Бухоро ва Қирғизистонда комсомол ташкилотларини барпо этишда бевосита қатнашган. Унинг 1911 йилгача комсомол билети ҳозир Москвада, Совет Армияси музейида сақланмоқда. К. Е. Моргунов Чимкентдаги Октябрь воқеаларида актив қатнашган, Жанубий Қозоғистонда дастлабки комсомол ячейкаларини тузган.

Революция ветеранлари ёшларни Ленин комсомоли сафига кирганликлари билан қизғин табриклаб, йигит ва қизларнинг коммунизмнинг актив бинокорлари бўлиб етишмоқликларини тиладилар. (ЎзТАГ).

ЯНГИ КИТОБЛАР

Шахмат ишқибозларига совға

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти республикамизнинг жуда кўп сонли шахмат ишқибозларини хурсанд қилди — СССР спорт мастери Мамажон Муҳиддиновнинг «Ўзбекистонда шахматнинг тарихи» китобини босиб чиқарди. Шу вақтгача ўзбек тилида шахматга оид адабиётлар жуда кам нашр қилинган эди. Ваҳоланки, Ўзбекистонда шахмат секцияларига ва тўгаракларига мунтазам равишда қатнашадиган шахматчилар сони 50 мингдан ортиқ кишини ташкил этади. Яна бу ўйиннинг секцияларида ўйин тўгаракларга ёзилмаган неча минглаб ишқибозлар бор. Бизда шахмат чиндан ҳам спортнинг миллий турлари: кураш, пойга, улоқ каби гоят оммалашиб кетган.

М. Муҳиддинов ўз китобида Ўзбекистонда шахматчиликнинг ривожланишини кадимдан пас, балки шу билан бирга шахмат ўйинининг тарихи, шахмат назариясига ҳам кенг ўрин берган. Автор шахмат назарияси ва тарихига алоҳида тўхталиб ўтган ҳолда, М. Муҳиддинов китобининг катта аҳамияти шундаки, у мутахассисларнинг тор доираси учунгина мўлжалланмаган. Китоб кенг омма учун тушунарли тилда ёзилган, унда шахмат партиялари аниқ ва ишонарли қилиб тушунтириб берилган. Шу сабабли китоб мураккаб, чалкаш партиялар ва ҳар хил чуқур тафсилотлар тўфайли ҳаммага ҳам тушунарли бўлиб қолади. Автор китобнинг бошида шахмат китобларида қабул қилинган махсус белгиларни баён қилиб берган. «Шахмат тарихидан» деган бўлимда китобхонлар шахмат ўйинининг келиб чиқиши ва тарқалиши тарихи масалалари, рус шахмат мактабининг асосчиси М. И. Чигорин ва гениал рус шахматчиси А. А. Алехиннинг ижодий биографиялари билан таништириладилар.

Ўзбекистоннинг энг яхши шахматчиларига берилган ижодий характеристика, улар ўйнаган энг чиройли партияларнинг анализи китобнинг асосий мазмунини ташкил этади. Республикамизнинг биринчи чемпиони Азмиддин Хўжаев, шахматчиларимизнинг энг кучли шахматчиларидан бири Сергей Николаевич Фрейман, кўпгина талантли шахматчи Ипатов Сандгопонларнинг биографиялари, ижодий йўли ва уларнинг иш маълумотлари келтирилган. Ўзбек шахматчиларининг ёш авлоди: энг кучли шахматчиларидан бири Хайрулла Абдуллаев, Ўзбекистоннинг неча марта чемпиони Грушевский, қишлоқ шахматчилари чемпиони Иброҳим Назаров ва бошқалар ҳақида ҳам тўхталиб ўтилган.

Китобхон шахмат адабиётларида эълон қилинмаган ва Тошкентда 1926 йилдан бери ўтказилаётган республика, шаҳар миқёсидаги ҳар хил мусобақалар жадвали билан қизиқиб танишадилар. Китобга келтирилган Ботвинник-Баренбаум, Муҳиддинов—Смислов, Элбеков—Хўжамуродов ўртасида бўлган ва бошқа кўп партиялар анализи қайси шахматчини қизиқтирмайди дейсиз.

Китоб охирида шахмат адабиётлари тавсия этилиб яхши иш қилинган. Аммо, қайд қилинган китоблар номини қайси тилда нашр этилганини ўша тилда ёзиш лозим эди.

«Ўзбекистонда шахматчилик» китоби (редактори К. Абдуллаев, махсус муҳаррири Р. Исмоилов) шахмат ишқибозлари қизиқиб ўқийдиган асардир.

И. БИРБРАГЕР,
шахмат композицияси бўйича СССР спорт мастери.

ТАБИАТШУНОС БЛОКНОТИДАН

ДЎЛАНА

Дўлана атир гуллар оиласига кирувчи серҳосил ўсимликлардан биридир. Бу мевали дарахт одатда республикамизнинг тоғли районларида кўплаб учрайди.

Дўлананинг халқ хўжалигидаги аҳамияти каттадир. Кондитер саноатида ундан кенг фойдаланилади. Унинг меваси турли шарбатлар, даззатли таомлар тайёрлашда ҳам қўлланилади.

Дўлана мевасининг таркибида 10 — 15 процент қанд моддаси, 0,88 процент олма кислотаси бор. Мағиздаги ёғ таркиби 38 процентга етади. Унинг баргидан эса ҳатто чой ҳам тайёрлаш мумкин. Ўсимлик пўстлоғи ва баргидан қора, гулўс, қўнғир тусли бўёқлар олинишини ҳам эслатиб ўтиш лозим. Бу бўёқлар тўқимачилик саноатида, айниқса, кенг фойдаланилмоқда. Дўлана ўсимлигининг барги ва мевасидан турли-туман шифобахш дори-дармонлар ҳосил қилиш мумкинлиги медицина практикасида исботланди.

Дўлана одатда денгиз сатҳидан 2 минг метр баландликда ҳам ўсавереди. Угам, Пском тоғ тизмаларида, шунингдек Қайнар, Сижжак, Новали сойликларида ўсаётган дўланаларнинг ҳар бир тупидан 30 — 40 килограммдан ҳосил олиш мумкин.

Бу мевали ўсимлик бошқа дарахтларга нисбатан ер танламайди. Дўлана уруғи қаттиқ данак ичида жойлашган бўлиб, экилган йили униб чиқмайди, орадан 2 — 3 йил ўтгандан сўнг ниҳол кўрсатади. Бироқ, унинг тез етилишини таъминлаш чоралари ҳам бор. Уруғнинг тезроқ униб чиқиши учун унинг данаги олтингугурт кислотасида 2 соатда сақланади. Сўнгра 60 процентли намга эга бўлган ерга кўмилади. Бу ҳолда стратификация қилинган уруғлар эрта баҳорда экилса тез униб чиқади. Бордию, кузда экмоқчи бўлсангиз, уруғни олтингугурт кислотасидан ўтказилгандан сўнг ерга экиш керак.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, дўланани республикамиз шароитида кўплаб етиштириш мумкин. Шунингдек, унинг янги хил навларини яратиш борасида ҳам самарали ишлар қилса бўлади. Бироқ, очиғини айтиш керакки, республикамиздаги ўрмон хўжалиги билан шуғулланувчи айрим ташкилотлар ва илмий-текшириш муассасалари бу масалага негадир етарли эътибор бермаяптилар. Унинг янги серҳосил навларини яратиш соҳасида ҳам қўлга киритилган илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмаётир.

Дўлана меваларини кўпайиб етиштириш халқ хўжалик аҳамиятига эгадир. Шу туфайли ўрмон хўжалиги ва илмий муассасалар уни кўпайтириш чораларини кўришлари лозим.

Ҳ. ТУЙЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ҳамма ерда ҳам одамлар лшайди — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11 ва кеч 6.50 минутда), Чин дўст — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Телевизор

16 ЯНВАРДА

12.00 — Мактабни тамомлаб кетган болалар (Т. М. Ивантер асари асосида Ёш томошабинлар театрининг спектакли, рус тилида), спектаклдан сўнг — Павел Корчагин номли бадиий фильм, ўзбек тилида.

Ўзбек тилида: 18.30 — Моҳир қўллар (мактаб ўқувчилари учун), 18.55 — Дўстлик келиб қувури (телевизион очерк), 19.05 — Телевизион янгиликлар, 19.20 — Музыка лугати саҳифаларидан, 19.50 — КПСС XXII съезди ва СССР халқлари адабиётининг ривожланиши (Маданият университети, «Кўп миллатли совет адабиёти» цикли).

Рус тилида: 20.35 — Телевизион янгиликлар, 20.50 — Киножурнал ва Сокин кечалар номли бадиий кинофильм.

«ИСКРА» КИНОТЕАТРИНИНГ 2-ЗАЛИ

КЕНГ ЭКРАНЛИ ФИЛЬМЛАР УЧУН МОСЛАНДИ

«Искра» кинотеатрида кенг экранли фильмлар кўринг!

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/I да Севилья сартароши, 17/I да Зайнаб ва Омон.
ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/I да Мирзо Улугбек.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/I да Равшан ва Зулхумор.

Тошкент область, СИРДАРЁ РАЙОН МАТЛУБОТ СОЮЗИ
20 от кучига эга бўлган, «Дори» маркали
МОТОРЛИ ҚАЙИҚ СОТАДИ
Нархи — 3171 сўм 16 тийин.

Кино

Крестоносцлар (кенг экранли фильм, 1 ва 2-серия) — «ИСКРА» (2-залда), «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).
Ёш катта болалар — «МИР», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).
Зайлергассе, 8 — «ИСКРА» (1 ва 2-залда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

«ТАШУНИВЕРМАГ»НИНГ 3-МОДАЛАР АТЕЛЬЕСИ
ЭРКАК, ХОТИН-ҚИЗ ВА БОЛАЛАР УСТКИ КИЙИМИ ВА КЎЙЛАКЛАРИНИ
тез муддатда
тикиш учун
ателье ва буюртмачилар материалидан
заказ қабул қилади
Адрес: Лоҳутий кўчаси, 40-а.

Редакциямиз почтаси

ГАЗЕТХОНЛАРГА ХАБАР ҚИЛАМИЗ

Тошкент шаҳар, Полиграф кўчасидаги 8-уйда яшовчи ўрток Х. Л. ЛУТФИЕВГА.

Тошкент-Бўка маршрутида қатнаётган 46—02 номерли ЗИЛ—155 автобусининг шофёри Х. Шалабаевнинг пассажирлардан пул йиғиб олиб, билет бермагани тўғрисида редакцияга ёзган хатингизда келтирилган фактлар текширилиб тасдиқланган.

Сизни шахсий манфаатини ўйлаган шофёрга нисбатан қандай чора кўрилгани қизиқтирса керак?

Область автобуслар трестининг бошқарувчиси ўртоқ В. Ражабовнинг редакцияга юборган жавобида айтилишича, Х. Шалабаевга машинани ремонтга қайдаб кетаётганда қонунсиз равишда йўловчилар тўплаб олганлиги ва улардан пул йиғиб, ўзлаштириб юборгани учун қаттиқ ҳайфсан эълон қилинган...

Янгиер район, 3-«Боёвут» совхозининг 6-агроучасткасида яшовчи ўртоқ Қ. АЛМАТОВГА.

Редакция Сизнинг «Ҳаммом қачон битади» сарлавҳали хабарингизни текшириш ва чора кўриш учун район ижроия комитетига юборган эди. Қуйида шу хатга олинган жавобни босаётирмиз.

«3-«Боёвут» совхозининг 6-бўлимидаги ҳаммомнинг ремонт қилинмаётгани ҳақидаги эътироз текшириш натижасида ҳақли деб топилди. Совхоз маъмурияти ҳаммомни капитал ремонт қилиш ишини 1962 йилнинг 1 кварталида планлаштирди. Ҳозирча 6-бўлим ишчиларига қўшни бўлимдаги ҳаммомдан фойдаланиш имконияти яратиб берилди».

Янгиер район ижроия комитети раисининг ўринбосари Г. БЕРДИНАЗАРОВ.

Чиноз район, Пахта станциясидаги 167-уйда яшовчи ўртоқ Йўлдош ЎРИНБОЕВГА.

«Киров номли колхоз радиоузелининг биноси 5-6 йилдан буён ремонт қилинмагани сабабли қулаб кетай деб турибди. Бу ерда ана маблағ сарф қилинганлари бор. Уларга ачинмай бўладими? Радиоузел учун жавобгар шахс йўқ, у ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шу сабабли 2—3 ойдан буён посёлка меҳнаткашлари радио эшитишдан маҳрум бўлиб қолдилар. Қишлоқ марказидаги радиокарнай ҳам анчадан буён соқов бўлиб турибди» деб редакцияга ёзган хатингиз район партия комитети томонидан текширилган. Район пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Холматовнинг редакцияга юборган жавобида айтилишича, хатда кўрсатилган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан қуйидаги амалий тадбирлар кўрилган:

1. Радиоузел ишга туширилди.
2. Қишлоқ марказига янги радиокарнай ўрнатилган.
3. Радиоузелда ишлаш учун техник ва монтёр тайинланган.
4. Қишлоқдаги ҳамма хонадонларни радиолаштириш чоралари кўрилмоқда.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиш бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 25888. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334 ва 33262.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 00813. Нашр. Г. — 1507.